

Bakalářská práce

Vývoj mažoretkového sportu

Studijní program:

B7505 Vychovatelství

Studijní obor:

Pedagogika volného času

Autor práce:

Nikola Uxová

Vedoucí práce:

Mgr. Lenka Doležalová, Ph.D.

Katedra tělesné výchovy a sportu

Liberec 2023

Zadání bakalářské práce

Vývoj mažoretkového sportu

Jméno a příjmení:

Nikola Uxová

Osobní číslo:

P20000437

Studijní program:

B7505 Vychovatelství

Studijní obor:

Pedagogika volného času

Zadávající katedra:

Katedra tělesné výchovy a sportu

Akademický rok:

2022/2023

Zásady pro vypracování:

1. Studium odborné literatury.
2. Historie mažoretkového sportu.
3. Organizace mažoretkového sportu.
4. Analýza a komparace pravidel.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

Jazyk práce:

tištěná/elektronická

čeština

Seznam odborné literatury:

JELÍNEK, J. a JELÍNKOVÁ, K. 2014. *Lexikon mažoretky*. Praha: Toužimský a Moravec. ISBN 978-80-7264-149-9.

NOVOTNÁ, V., 2020. *Programy gymnastiky a tance*. Praha: Univerzita Karlova. ISBN 978-80-246-4599-5.

PERIČ, T., 2008. *Sportovní příprava dětí 2*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-2643-4.

Vedoucí práce:

Mgr. Lenka Doležalová, Ph.D.

Katedra tělesné výchovy a sportu

Datum zadání práce:

14. listopadu 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 14. listopadu 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

doc. PaedDr. Aleš Suchomel, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 14. listopadu 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na téma mažoretkového sportu. Cílem práce je analyzovat pravidla České federace mažoretkového sportu, uvést změny pro rok 2023 a upozornit na odlišnosti od pravidel jiných mažoretkových asociací. Dílčím cílem je zjistit historii a charakterizovat specifikace organizace mažoretkového sportu. Metodou k realizaci je rešerše, analýza, dedukce a komparace. Teoretická část poskytuje ucelený přehled o historii mažoretkového sportu ve světě i ČR, dále se zaměřuje na organizaci mažoretkového sportu, disciplíny, etický kodex, asociace a specifikaci práce s dětmi od předškolního věku po adolescenci. Praktická část analyzuje a porovnává pravidla mažoretkových soutěží z českých mažoretkových asociací.

Abstract

The bachelor thesis focuses on the topic of majorette sport. The aim of the thesis is to analyze the rules of the Czech Federation of majorette sport, to indicate the changes for the year 2023 and to point out the differences from the rules of other majorette associations. The sub-objective is to find out the history and characterize the specifications of the organization of the majorette sport. The method to be implemented is research, analysis, deduction and comparison. The theoretical part provides a comprehensive overview of the history of majorette sport in the world and the Czech Republic, then focuses on the organization of majorette sport, disciplines, code of ethics, associations and specifications of work with children from preschool age to adolescence. The practical part analyses and compares the rules of majorette competitions from Czech majorette associations.

Klíčová slova

Baton twirling, Etický kodex, Kritéria hodnocení, Mažoretka, Mažoretkový sport, Pravidla sportu.

Keywords

Baton twirling, Code of ethics, Evaluation criteria, Majorette, Majorette sport, Sports rules.

Seznam zkratk

CMA – Česká mažoretková asociace

ČFMS – Česká federace mažoretkového sportu

EMA – Evropská mažoretková asociace

IFMS - International Federation Majorettes Sport

NBTA - Národní asociace baton twirlingu

SMTČR. - Svaz mažoretkového sportu České republiky

Obsah

Seznam zkratk	4
Úvod	7
Cíle práce	8
1. Historie mažoretkového sportu	9
1.1. Historie mažoretkového sportu ve světě	9
1.2. Historie mažoretkového sportu v České republice	11
2. Organizace mažoretkového sportu	14
2.1. Změny pravidel ČFMS pro rok 2023	14
2.2. Disciplíny mažorettek	17
2.2.1. Klasická mažoretková	18
2.2.2. Baton a další náčiní	18
2.3. Asociace mažoretkového sportu	19
2.4. Etický kodex mažoretkového sportu v ČR	22
2.5. Specifika práce s věkovými kategoriemi	24
2.5.1. Minikadetky	25
2.5.2. Kadetky	26
2.5.3. Juniorky	26
2.5.4. Seniorky	27
3. Analýza a komparace pravidel	29
3.1. Změny pravidel ČFMS pro rok 2023	29
3.2. Věkové kategorie	32
3.3. Účastníci soutěže	33
3.4. Pochodové sestavy a defilé	34
3.5. Hodnocení a bodovací systém	35
3.6. Hodnotící kategorie, bonifikace a penalizace	37
3.6.1. Choreografie a kompozice	37
3.6.2. Pohybová technika	41
3.6.3. Práce se náčiním	43
3.6.4. Technické penalizace	46
Závěr	49
Použité zdroje	52

Seznam příloh	54
---------------------	----

Úvod

Bakalářská práce se zaměřuje na téma mažoretkového sportu. Mažoretkový sport je pohybové umění, které kombinuje disciplínu a ladnost tance s atletickou dovedností při hře s hůlkou. Je to oblíbený a obdivovaný sport, který si získal oblibu mezi mladými ženami i dětmi po celém světě.

Téma mažoretek jsem si zvolila s ohledem na své osobní preference a zaměření. Již od dětství se tomuto sportu věnuji a v současnosti pracuji jako trenérka mažoretkového týmu. Výsledky práce využiju ve své trenérské praxi a pro zlepšení soutěžních výsledků svých družstev. Na tomto místě je vhodné seznámit čtenáře se společenským významem mažoretkového sportu a poukázat na to, že je téma aktuální a důležité. Mým cílem je motivovat čtenáře k tomu, aby zvážili zapojit své děti do mažoretkového týmu ve svém okolí.

Význam mažoretkového sportu spočívá v četných výhodách, které svým účastníkům nabízí. Pro mnoho mladých žen slouží mažoretkový sport jako forma tvůrčího vyjádření, která jim umožňuje předvést své umělecké nadání a vyjádřit se pohybem. Hraje také důležitou roli ve společenském a osobním rozvoji dětí i mladých sportovkyň a poskytuje jim cenné životní lekce, jako je týmová práce, obětavost a úcta k ostatním. Kromě toho přináší provozování mažoretkového sportu obrovské zdravotní výhody. Zvyšuje flexibilitu, podporuje zdraví, buduje vytrvalost a rozvíjí smysl pro rovnováhu a koordinaci rukou a očí. Tyto výhody zlepšují celkovou kondici, která je pro zdravý životní styl nezbytná.

Kromě fyzických a osobních výhod přináší provozování mažoretkového sportu také možnosti soutěžení. Existuje několik národních a mezinárodních soutěží, kterých se mohou mažoretky zúčastnit, což jim poskytuje jedinečnou příležitost reprezentovat svou zemi a zdokonalovat své dovednosti. V neposlední řadě je nezbytné zmínit pozitivní dopad, který má mažoretkový sport na celou společnost. Spojuje lidi z různých prostředí a vytváří pocit jednoty a sounáležitosti. Podporuje také zdravý životní styl a učí mladé sportovce soucitu, sportovnímu chování a vůdcovství. Všechna uvedená pozitiva svědčí o aktuálnosti a významu tohoto tématu, čímž jej činí vhodným pro zpracování závěrečné práce.

Cíle práce

Cílem práce je analyzovat pravidla České federace mažoretkového sportu, uvést změny pro rok 2023 a upozornit na odlišnosti od pravidel jiných mažoretkových asociací. Dílčím cílem je zjistit historii a charakterizovat specifikace organizace mažoretkového sportu.

1. Historie mažoretkového sportu

1.1. Historie mažoretkového sportu ve světě

Mažoretkový sport, laicky známý jako "mažoretky," je aktivita stará více než sto let. Vznikl na konci 19. století ve Francii, kde sloužil k zábavě vojáků během vojenských přehlídek. První mažoretky byly oblečeny do celovojenských uniforem. Brzy po svém vzniku se tato činnost začala šířit po celé Evropě a nakonec se dostala i do Severní Ameriky (Novotná, 2020). Nejedná se však o jedinou teorii vzniku tohoto sportu, mažoretkové asociace a různí autoři prezentují několik různých přístupů.

Podle jedné z teorií pocházejí mažoretky ze švýcarských "vrhačů vlajek". Jednalo se o praporečníky, kteří místo obvyklého způsobu nesení vlajky dělali se svými kopími jednoduché figury, jako je kroužení, mávání, houpání, otáčení, házení apod. Podle této verze to byli holanďtí námořníci, kteří tento způsob vlajkového průvodu proslavili ve světě. Později se pro ně vžil zvláštní termín "bandieratori" a dnes jsou jednou z hlavních atrakcí karnevalů a dalších festivalů v západní Evropě. Provádění akrobacie s jednou nebo několika replikami středověkých vlajek v oděvu pážete z těchto dob je pro tento taneční projev zcela běžné. Za zvuků hudby vycházející z orchestru nebo bicích nástrojů vyhazovali účinkující své prapory několik metrů do vzduchu a otáčeli jimi kolem paží a dalších částí těla. Dodnes má tento taneční projev mnoho společného s mažoretkami (kotouly, rotace, osmičky, tradiční uniformy, hudba), což tuto teorii jen podporuje (EMA, 2017).

Francouzský pohled na historii mažoretek naznačuje, že jejich původ lze vysledovat až k dirigentovi vojenského orchestru nebo vedoucímu pochodové kapely. Aby byl dirigent dobře viditelný, nosil dlouhý ozdobný palcát, který mohl mít délku až 2 metry. Palcát byl vzhledově velmi podobný novodobým mažoretkovým taktovkám, na jejichž konci byl gumový kužel, který připomínal klasickou hlavici dirigentského palcátu. Brzy se ukázalo, že dirigent může palcát používat k udávání směru, kterým se má orchestr ubírat, a zároveň provádět různé manévry, včetně žonglování. To vedlo ke vzniku několika různých typů figur, od jednoduchých změn směru nebo úhlu až po akrobatičtější pohyby, jako je přehození nebo hod palcátem. Na počátku 20. století používali vedoucí mažoretek taktovky k signalizaci směru formace nebo k udržování

rytmu zdůrazňováním posledních dvou úderů. To se nezměnilo až do poloviny 20. let 20. století. Přestože literatura a mažoretkové asociace nabízejí spoustu pohledů na historii, přikláním se nejvíce k této verzi (EMA, 2017).

Vznik a rozvoj mažoretkového sportu má zcela jiné pojetí v USA než v Evropě. Mažoretky jsou sportem, který se v USA poprvé objevil na počátku 20. století, kdy ženy začaly do svých pouličních vystoupení s jazzem a blues zapojovat tanec s obuškem. Tento sport se vyvinul z kombinace tance, gymnastiky a pochodového umění. První mažoretky byly členkami pochodových kapel. Jak rostla poptávka po jejich vystoupení, začaly se odpoutávat od tradičního formátu pochodové kapely a zaměřovaly se více na individuální umělecký projev. Postupem času se soutěžní aspekt mažoretkového sportu rozšířil a vedl ke vzniku organizací, jako je Národní asociace baton twirlingu (NBTA) ve Spojených státech, která zajišťuje oficiální soutěže pro účastníky po celé Severní Americe. Své zastoupení má NBTA i ve státech Evropy (Tarabella, 2017).

Popularita mažoretek se rychle rozšířila po celé zemi, protože ženy se účastnily každoročních soutěží a výstav ve velkých městech, jako je Chicago, Detroit, New York a Filadelfie. V polovině dvacátých let 20. století už existovalo velké množství týmů, které mezi sebou soutěžily na místních a regionálních akcích. V roce 1931 byla založena Národní asociace baton twirlingu (NBTA) se sídlem v Chicagu. Po 2. světové válce se mažoretky staly předmětem reklamy různých firem, motivy flipperů, objevovaly se na poštovních známkách, dále jako postavy kreslených filmů, v hudebních a propagačních spotech, nebo jako součást výročí a akcí (EMA, 2017).

Dle Davis (1972) jsou mažoretky vzrušující a velmi dynamický sport, který se ve své sportovní podobě začal rozšiřovat ve Spojených státech v 50. letech 20. století. Sportovní formace zakládaly skupiny studentů, kteří chtěli prostřednictvím rytmického pochodování poznat svět tance, hudby a sportovních výkonů. Ačkoli je mažoretkový sport obvykle vnímán jako převážně ženský, věnovali se mu sportovci jakéhokoli pohlaví. Ve své nejstarší podobě se mažoretky provozovaly především na místních středních školách po celém USA. Soutěžní týmy často tvořila družstva o osmi až dvanácti členech, která cvičila a soutěžila s ostatními týmy na středoškolských

sportovních akcích nebo přehlídkách. Nakonec se začaly pořádat soutěže mezi různými školami v různých státech.

Později se mažoretky vydaly se svými vystoupeními do celého světa a jejich týmy se účastní mezinárodních akcí, jako je mistrovství světa v baton twirlingu, které se od roku 1969 každoročně koná ve Švýcarsku. Baton twirling je tradiční typ mažoretkového sportu a spočívá ve využití hůlky k točení a dalším pohybovým kreacím. Tato akce se postupem času výrazně rozrostla a v roce 2020 se jí zúčastnilo více než 2000 sportovců z 20 různých zemí (Tarabella, 2017).

Od 90. let jsou mažoretky součástí velkých sportovních akcí, zejména fotbalu, pracují pro největší sportovní akce (házená, vodní pólo, basketbal, veslování, jezdectví...), televizní pořady, koncerty. Pro mažoretky se ročně pořádají tisíce zájezdů a mají statisíce vystoupení ročně. Některé týmy mají jako sponzory největší firmy (EMA, 2017).

V současnosti se mažoretky staly mezinárodně uznávaným sportem, který provozují účastníci od rekreační mládeže až po soutěžící dospělé. Zatímco některé týmy stále soutěží na přehlídkách nebo festivalech se skupinami složenými z přátel nebo rodinných příslušníků, jiné se účastní národních soutěží, které nabízejí stipendia studentům, kteří v této formě umění vynikají. Mažoretky lze také potkat při vystoupeních na profesionálních sportovních akcích, jako jsou basketbalové zápasy, nebo dokonce při poločasových vystoupeních na univerzitních fotbalových zápasech. Různé asociace mažoretkového sportu slouží jako platforma pro podporu nových talentů a zároveň zachovává historii a dědictví tohoto jedinečného sportu mezi minulými i současnými generacemi (Novotná, 2020).

1.2. Historie mažoretkového sportu v České republice

Na počátku 60. let 20. století se mažoretky omezovaly pouze na předvádění pochodových sestav s obuškami a vlajkami. Postupem času však začaly do svých vystoupení zařazovat více akrobatických prvků, jako jsou otočky a hody. Koncem 70. let se mažoretkové týmy ještě rozvinuly a začaly do svých sestav zařazovat rytmickou gymnastiku. Vznik mažoretkového sportu jako takového se datuje právě v 70. letech 20.

století (Teplý, Adamec, 1977). V roce 1985 se v Československu konal první Mezinárodní mažoretkový festival, na kterém se týmy z různých zemí zúčastnily řady soutěží a exhibic, v nichž předvedly svůj talent (Jelínková, Jelínek, 2014).

Mažoretkový sport se v České republice prudce rozšířil v 90. letech 20. století. Dřívější socialistický režim nebyl pro rozvoj daného sportu příznivý. Od revoluce v roce 1989 obliba tohoto sportu vzrostla a v současné době patří mezi nejoblíbenější týmové sportovní aktivity mládeže v zemi, populární je zejména mezi dívkami. Mažoretkový sport zahrnuje choreografické tance, pochodové sestavy a akrobacii prováděnou s obuškami, vlajkami, pompony nebo stuhami. Právě od 90. let docházelo k rozvoji mažoretkového sportu po všech stránkách, založení asociací, ustanovení pravidel a další. Týmy vystupují na místních soutěžích i na mezinárodních soutěžích, jako je mistrovství světa v mažoretkovém sportu, které se koná každé čtyři roky. Mezinárodních soutěží je možné se účastnit právě od 90. let. První celostátní mažoretkové soutěže se konaly v roce 1994 a v průběhu let se tyto soutěže neustále rozrůstaly (Jelínek, Jelínková, 2014).

Česká republika se stala jednou ze zakladatelských zemí Evropské mažoretkové asociace. V lednu 1999 tradiční evropské mažoretky založily svou asociaci pod názvem Evropská mažoretková asociace (EMA). Byla založena v Záhřebu, kde se sešli zástupci deseti evropských zemí (Bosny a Hercegoviny, České republiky, Chorvatska, Itálie, Maďarska, Německa, Polska, Slovenska, Slovinska a Velké Británie). V Záhřebu se nachází i hlavní centrum asociace EMA. Prvním prezidentem EMA se stal Alen Šćuric (Chorvatsko), hlavním tajemníkem Emil Culinka (Slovensko) (EMA, 2017).

Za zmínku stojí též zakladatel mažoretkového sportu v České republice Jiří Necid. Narodil se v roce 1939 a za období normalizace pracoval v odboji proti socialistickému režimu. Jako novinář se stavěl proti vstupu ruských vojsk na území Československa a Visegrádské čtyřky. Byl vášnivým nadšencem do sportu a chtěl vytvořit něco nového, co by lidem přinášelo radost prostřednictvím pohybových aktivit. Po uvolnění režimu začal organizovat mažoretkové soutěže, které se později staly součástí české sportovní scény. Stejně tak se zasloužil o rozvoj mažoretkového sportu

v Evropě (IFMS, 2020).

Do mažoretkového umění zavedl různé nové techniky, formace, a dokonce i novou hudbu, díky čemuž se cvičení stalo dynamičtější než kdykoli předtím. V jeho vizi se pokračovalo i v průběhu let a každou chvíli se přidávaly nové nápady, aby se držel krok s měnící se dobou. Nadšení a zápal Jiřího Necida pro mažoretkový sport způsobily, že je dnes mažoretkový sport v České republice populární a každoročně se v něm mohou předvést týmy všech věkových kategorií (Jelínek, Jelínková, 2014).

V současnosti soutěží každou sezónu desítky týmů na nejrůznějších úrovních po celé zemi. Mažoretky se staly součástí české moderní kultury a na mnoha školách po celé zemi existují specializované taneční kroužky pro dívky, které se chtějí této formě umění věnovat. Každoročně se také koná Mistrovství Evropy v mažoretkovém sportu, které se koná na různých místech Evropy včetně České republiky. Na této akci se utkávají nejlepší mažoretkové týmy z celé Evropy, které mezi sebou soupeří o titul (Jelínková, Jelínek, 2014).

2. Organizace mažoretkového sportu

Mažoretkový sport je umělecká forma, která kombinuje tanec, gymnastiku a pochodová cvičení s cílem vytvořit jedinečné energické vystoupení. Obvykle zahrnuje předvádění propracovaných sestav s rytmickým, přesným pochodováním a hudebním doprovodem. To může zahrnovat kroužení s obušky, mávání vlajkami a točení, stejně jako složitou práci nohou. Mažoretky často v rámci svých vystoupení nosí pestrobarevné kostýmy (Novotná, 2020).

Od ostatních volnočasových aktivit se mažoretkový sport liší důrazem na fyzickou zdatnost, techniku a choreografii. Kromě klasického stylu mažoretkového vystoupení, který zahrnuje pochodování ve formaci a předvádění složitých cvičebních sestav, mohou některé týmy do svých sestav zapojit také moderní taneční pohyby nebo jiné taneční styly. Mažoretky věnují značné množství času nácviku a zkouškám, aby svá vystoupení zdokonalily. Obvykle se od nich vyžaduje vytrvalost a síla, aby dokázaly předvádět své sestavy po delší dobu, aniž by se unavily nebo vypadly ze synchronu (Jelínek, Jelínková, 2014).

Důraz na týmovou spolupráci také odlišuje mažoretkový sport od jiných volnočasových aktivit; mažoretky musí být schopny vzájemně synchronizovat své pohyby, aby vytvořily působivý vizuální efekt, který zaujme publikum. Vystupující musí také projevovat dobré sportovní chování a kamarádství, když společně působí na jevišti. Mnoho týmů mezi sebou soutěží tak, že vystupují na soutěžích, kde jsou hodnoceny podle celkové úrovně dovedností, prezentace, kreativity a showmanství (Jelínek, Jelínková, 2014).

2.1. Změny pravidel ČFMS pro rok 2023

“Mažoretkový sport je spot živý, reaguje na pohybové a hudební citění mladé generace, a tak se neustále vyvíjí a přizpůsobuje moderním trendům. Z tohoto důvodu jsou pravidla každoročně po ukončené sezóně aktualizována a přizpůsobována modernímu vývoji. Cílem každého zásahu do pravidel je jejich zkvalitnění, modernizace a lepší srozumitelnost jak pro instruktory, tak jejich asistenty a samotné závodnice.” (ČFMS, 2023a, s. 1) Nyní jsou analyzovány změny provedené mezi lety

2022 a 2023.

Jak již bylo uvedeno výše, došlo k úpravě věkových kategorií, zejména u starších účastnic. Kategorie POM-POM nově rozlišuje věkové kategorie pro seniorky mladší (15-18 let) a seniorky starší (19 a více let). KLASIK a DRUMS jsou nyní samostatné disciplíny. Nově je možné zařadit do vystoupení prvky moderních tanečních technik, musí však esteticky ladit s danou choreografií, což posuzuje rozhodčí.

V rámci bonifikace (bodování) se rozlišují nové podmínky pro zpracování choreografie. V rámci malé bonifikace (0,1 b) je potřeba originální choreografické, hudební či kostýmní zpracování tématu a zařazení originální a přesné změny tvarů, přechodů. Přesnost a vyrovnanost tvarů a změn se hodnotí přísněji v rámci velké bonifikace (0,3b), v celé soutěžní skladbě musí být originální, náročné a s vysokou přesností.

Dále došlo k několika změnám, které podporují kvalitu a bezpečnost sportu pro děti. Novým pravidlem je, že *„soutěžící musí být adekvátně svalově a výkonnostně připraven pro provádění gymnastických a akrobatických prvků – při zařazení prvků, které neodpovídají schopnostem soutěžící, budou uděleny vyšší bodové srážky bodovými rozhodčími.“* Nevhodné gymnastické prvky jsou hodnoceny jako závažné chyby (ČFMS, 2023b, s. 16). Jako další příklad lze uvést pravidla CMA, kde se provedení salta z místa hodnotí srážkou 0,5 bodů, tedy závažná chyba.

Byly specifikovány sekce obraty, otočky, rovnováha, flexibilita a skoky. Hodnotí se správná práce hlavy při otočkách/obratech, sledování pevného bodu v úrovni očí, zafixovaná a řádně definovaná pozice těla během rotace až do konce, také správný začátek, průběh a ukončení otočky/obratu. Dále originální otočky a obraty z moderního tance aj. musí odpovídat charakteru užitých tanečních technik.

Rovnováha se provádí na špičce (relevé) /celé noze / jiných částech těla. Prvky rovnováhy na špičce (relevé) jsou hodnoceny jako obtížnější než na celé noze. Je potřeba mít řádně zafixovanou pozici těla na “stop pozici.” Kromě dostatečné flexibility, průběhu a jistoty pohybu se nově hodnotí i samotná úroveň flexibility zad a končetin a rozvinutost flexibility vůči náročnosti prvku.

Skoky musí být prováděny z dostatečné výšky, hodnotí se výška pro účely provedení skoku, řádně definovaná pozice těla během letu a kontrast náročnosti a provedení skoku.

Nově byla definována pestrost použití různých gymnastických prvků, které se v sestavách používají. *„Zařazení prvků ze všech oblastí úrovní náročnosti pohybové techniky přispívá k pestrosti sestavy s ohledem na soutěžní disciplínu, např. obraty, skoky, prvky za využití flexibility, gymnastiky nebo akrobacie.“* (ČFMS, 2023b, s. 17) Jednotlivé prvky jsou podle náročnosti rozdělovány do pěti úrovní.

- I. Úroveň - skok snožmo, stoj spatný, jednoduché pohyby paží ve stoji.
- II. Úroveň - poskočný krok, stoj v relevé, svíčka (různé variace nohou) kotoul, most, přemet stranou.
- III. Úroveň - jednoduché skoky v pozici, využití flexibility v pohybu, přemet stranou na 1 ruce.
- IV. Úroveň - skoky v pozici bez využití flexibility v pohybu nebo významného pohybu, využití větší flexibility, např. přemet vpřed, přemet vzad, rondat, stojka, stojka s kotoulem, jelení skok.
- V. Úroveň - vícečetné otočky, otočky s nohou v pozici, skoky v kombinaci s rozvinutou flexibilitou, prvky s významnou mírou flexibility v provedení, prvky rovnováhy s oporou v předloktí a další (ČFMS, 2023b).

Nedostatečná výška skoku se hodnotí jako malá chyba v provedení. K flexibilitě se nově řadí i hodnocení rovnováhy. Výběr a pestrost prvků se hodnotí i v nově definované kategorii POM-POM:

- Přechycení pom-poms, 2 ks náčiní v jedné ruce;
- Uchycení pom-poms během stojky či přemetu;
- Manipulace s pomy – „třepání“ o zařazení vln, propojených vln, jejich

kombinací.

Další variace při využití pom-poms zahrnuje spojené vlny s přetočením do lehu či sedu, sklouznutí třásně po různých částech těla, sklouznutí náčiní po soutěžní ploše včetně kontaktu s tělem, složitější úchyty (pod bradou, pod paží, za krkem, v loktu, pod kolenem, mezi koleny, mezi kotníky, mezi hlavou a vzpaženou paží), výhozy z rukou a jiných částí těla, žonglování, úchyty. Záleží také, zda je prvek prováděn samostatně nebo během provádění dalšího prvku.

Bez ohledu na kategorii do hodnocení rozhodčích nově spadá využití pravé a levé ruky v rámci kategorie jistoty provedení. Nevyvážené provedení prvku s využitím levé a pravé ruky může být hodnoceno jako významná chyba (0,3) nebo závažná chyba (0,5).

Předmětem úpravy pravidel se stalo také rozšíření práce s náčiním, které se boduje dle věkových kategorií. Hodnotí se nově bezchybné provedení náročného výhozu, daleké náročné výměny náčiní nebo náročného prvku s náčiním. Kromě všech vystupujících se nesprávné provedení hodnotí srážkou bodů také na úrovni podskupiny (miniformace) s ohledem na věkovou kategorii jako malá chyba (0,1) nebo velká chyba (0,3). Souhrn změn se nachází v Příloze č. 2.

2.2. Disciplíny mažoretek

Disciplíny mažoretek se odvíjí od používaného náčiní, rozlišujeme klasickou mažoretku, která náčiní nevyužívá a následně dalších několik sekcí, kde se vystoupení realizují s využitím odlišných druhů náčiní. Pravidla ČMFS (2023b) rozlišují následující disciplíny:

- BATON – vystoupení s mažoretkovou hůlkou, pro všechny věkové kategorie;
- POM-POM – vystoupení s třásněmi, pro všechny věkové kategorie;
- MACE – vystoupení s palicí, pouze pro věkové kategorie 12-14 let a starší;
- FLAG – vystoupení s vlajkou, nepovoleno u věkové kategorie 7 a méně let;

- SHOW – vystoupení SHOW se rozlišuje delším časovým úsekem 4 minuty, je o minutu nebo více delší než ostatní vystoupení;
- MIX – vybraná kombinace náčiní, spojená disciplína, tři možnosti: hůlka a pom-pom, vlajka a pom-pom, hůlka a vlajka;
- KLASIK – může se jednat o vystoupení „klasických mažoretek“ (viz níže) nebo o druhý název pro baton (hůlka), která je pro mažoretkový sport nejtýpější a nejvíce využívané náčiní;
- DRUMS – bubínek a 2 paličky, vystoupení s rytmickým doprovodem hudby na buben.

2.2.1. Klasická mažoretky

Klasické mažoretky jsou jedinečným a dynamickým stylem mažoretkového sportu. Vyznačuje se osobitou pochodovou technikou a držením těla s důrazem na přesnost a preciznost provedení. Kroky se obvykle provádějí unisono za doprovodu rytmické hudby libovolného žánru. Kostýmy, které klasické mažoretky nosí, se obvykle skládají z tradiční uniformy doplněné o boty a lodičky na hlavě (Jelínek, Jelínková, 2014).

Taneční prvky začleněné do vystoupení klasických mažoretek sahají od jednoduchých pohybů paží až po složité otočky, kopy patou a skoky. To vytváří energickou atmosféru, která je vzrušující pro diváky a náročná pro samotné mažoretky. Formace mohou mít různou velikost, většinou od pěti až po deset jednotlivých tanečnic, popř. duetů ve větších skupinách (Novotná, 2020).

Klasické mažoretky jsou víc než jen zábavný a vizuálně atraktivní pohyb, je to také intenzivní fyzická aktivita, která od účastníků vyžaduje nesmírnou disciplínu a odhodlání a zároveň mezi nimi podporuje přátelské soutěžení. Klasické mažoretky usilují o dokonalost při všech svých vystoupeních, od zvládnutí technických dovedností, jako je například otáčení vlajkami, až po zajištění dokonalého načasování při pochodech (Tarabella, 2017).

2.2.2. Baton a další náčiní

Mažoretkový baton twirling je sport, který kombinuje ladnost gymnastických

pohybů s obtížnými technikami a specializovanými pohyby v mažoretkovém sportu. Specifickým prvkem je zde hůlka neboli „baton,“ což v překladu znamená obušek. Ruce „twirlerky“ musí zůstat v kontaktu s obuškem i při saltech a rychlých otočkách, což může být velmi náročná, ale atraktivní vizuální podívaná. Mažoretky obvykle předvádějí své sestavy za pochodu na hudbu, což jejich vystoupení dodává jedinečný rytmus a zvyšuje jeho zábavnost pro publikum (Novotná, 2020).

Twirling zahrnuje mnoho různých prvků, jako je házení, chytání a otáčení obušku. Twirlerky používají specializované úchopy, aby mohly provádět triky, jako jsou vícenásobná otočení nebo hody, aniž by ztratily kontrolu nad obuškem. Twirleři s obuškem také potřebují přesné načasování při přechodech mezi jednotlivými pohyby, aby dokázali spojit řadu složitých kroků do jedné souvislé sestavy. Dosažení této úrovně dovedností vyžaduje hodiny tréninku pod vedením zkušeného trenéra, který může pomoci vyladit techniku a zdokonalit koordinaci (Jelínek, Jelínková, 2014).

Kromě obratné manipulace s taktovkou se od mažoretek očekává umělecká interpretace každé sestavy prostřednictvím výrazu obličeje, držení těla, kvality pohybu, výběru kostýmů, a dokonce i stylingových prvků, jako jsou přičesky a líčení. Všechny tyto složky dohromady vytvářejí poutavé vystoupení, které vyžaduje nejen umění, ale také atletický výkon (Novotná, 2020).

Další disciplíny mažoretek se odvíjí od použitého náčiní. Princip vystoupení a pohybu zůstává stejný, zásadní změnou v disciplínách je použití náčiní. Prvky u každé kategorie se vytvářejí s ohledem na využívané náčiní. To může být využíváno rovněž s ohledem na věkovou kategorii, jelikož některé těžší náčiní může být pro nižší věkové kategorie nevhodné, např. FLAG (vlajka), MACE (palice) (Jelínek, Jelínková, 2014).

2.3. Asociace mažoretkového sportu

Evropská mažoretková asociace (EMA) je nezisková organizace, která propaguje a podporuje rozvoj mažoretkového tance v celé Evropě. Cílem asociace je sdružovat nejlepší mažoretky z celé Evropy a oslavovat a propagovat tuto uměleckou formu. Poskytuje také podporu svým členům a pomáhá vytvářet prostředí, v němž mohou pokračovat ve svém uměleckém rozvoji. EMA je nejstarší a nejrespektovanější

asociace mažoretkového tance, která sdružuje více než 70 000 mažoretek v přibližně 1 000 mažoretkových týmech po celé Evropě (EMA, 2023). EMA pořádá v průběhu roku různé akce, jako jsou mezinárodní soutěže, workshopy a semináře. Konkrétně se jedná o:

- Mistrovství Evropy se 110 týmy a 130 neformačními týmy, více než 2 000 účastníků;
- Mezinárodní škola rozhodčích a zkouška (každý lichý rok);
- Škola pro trenéry (každý sudý rok);
- Semináře pro trenéry a mažoretky;
- Spolupráce mezi týmy;
- Festival mažoretek;
- Účast týmů z jiných zemí na různých národních mistrovstvích;
- Komerční vystoupení a zájezdy ve spolupráci se zahraničními manažery;
- Burza mažoretek (EMA, 2023).

Cílem těchto akcí je obohatit umělecký rozvoj svých členů o mistrovské kurzy, výměnné programy s jinými zeměmi a pravidelná setkání se zkušenými mažoretkami. Organizace také prostřednictvím svých internetových stránek poskytuje informace o technických dovednostech, technikách vystoupení a kostýmovém designu (EMA, 2023).

EMA usiluje o podporu bezpečnosti mažoretkového tance a úzce spolupracuje s místními úřady, aby zajistila ochranu všech účastníků při vystoupení. Asociace také usiluje o udržení profesionální atmosféry ve svých řadách a zajišťuje, aby všichni členové respektovali práci ostatních bez ohledu na kulturní zázemí nebo národnost (EMA, 2023). Během let se EMA rozdělila na několik dalších asociací, z nichž v práci zmiňuji ty nejdůležitější:

Asociace: NBTA (National baton twirling association)

Tato asociace v Česku funguje jako Svaz mažoretek a twirlingu (SMTČR).

“Hlavní náplní je pořádání Národního šampionátu mažoretek a twirlingu ČR a vyslání české reprezentace na mezinárodní soutěže - Mistrovství Evropy mažoretek, Mistrovství Evropy v twirlingu, Mistrovství světa, Mezinárodní pohár, Evropský pohár a Grand Prix. SMTČR sdružuje mažoretkové a twirlingové skupiny, týmy a jednotlivce z celé České republiky. Vznikl v roce 2001 a v současné době má přes 2 000 členů. SMTČR rovněž organizuje i soutěž Mažoretka roku. Soutěž má své samostatné finále se slavnostním galavečerem, který je zakončen vyhlášením Mažoretky roku – miss mažoretky, 1. a 2. vicemiss mažoretky. Další činností SMTČR je organizace odborných seminářů a školení vedené certifikovanými českými i zahraničními lektory” (SMTČR, 2018, s. 1).

Asociace: IFMS (International Federation Majorettes Sport), ČFMS (Česká federace mažoretkového sportu)

Od 18. února 2013 funguje ČFMS v České republice a dalších zemích jako federální sportovní instituce, která se řídí jejich právními rámci. ČFMS funguje nezávisle a odpovídá za své finanční závazky. Jejím úkolem je zastupovat českou mažoretkovou sportovní komunitu v celosvětových asociacích a ze zákona disponuje kompetencí přidělovat pravomoci a povinnosti při organizování a zajištění stravování české reprezentace v mažoretkovém sportu na všech úrovních. ČFMS je zodpovědná za organizaci a propagaci soutěží v mažoretkovém sportu v České republice. Má také kompletní vlastnictví komerčních, reklamních a mediálních práv souvisejících se všemi jimi pořádanými akcemi a soutěžemi v ČR (ČFMS, 2013).

Asociace: CMA (Česká mažoretková asociace), CZ Majorettes, z.s

Česká mažoretková asociace (CMA) je organizací, která podporuje kamarádství a sportovního ducha v rámci mažoretkové komunity v České republice. CMA je jedinou asociací v České republice, která je přidružena ke světoznámé Světové mažoretkové federaci, díky níž poskytuje CMA svým členkám možnost postupu na mistrovství Evropy a světa. Asociace dbá na zajištění baletních žiněnek, prostorných sálů se světelnou projekcí a profesionálních moderátorů s dokonalým ozvučením. Zajišťuje také, aby ve všech hostitelských městech byli k dispozici zkušení pořadatelé, kteří zajistí bezproblémový průběh. Jako asociace se CMA věnuje podpoře

v mažoretkovém sportu a poskytování kvalitního vzdělávání svým členům a trenérům prostřednictvím tanečních workshopů, seminářů a soutěží (CMA, 2023).

Asociace poskytuje svým členům řadu soutěžních kategorií, jako je Sóló twirling, Hobby kategorie podle průměrného věku soutěžících, kategorie Dětské a rodičovské týmy a neomezený počet sólových formací. ČMA se navíc zaměřuje na podporu spravedlnosti v soutěžích s veřejným bodováním a třemi rozhodčími na mezinárodních soutěžích. Kromě toho asociace poskytuje zpětnou vazbu od porotců k trenérům (CMA, 2023).

2.4. Etický kodex mažoretkového sportu v ČR

Etický kodex členů organizátorů, sboru rozhodčích včetně přisedících rozhodčích (rozhodčích v zácviku) a zástupců klubů vedených v aplikaci QScore byl schválen v roce 2017. Zahrnuje následující kategorie:

- Základní ustanovení a obecné zásady;
- Přístup členů orgánů a sboru rozhodčích;
- Dary a jiné nabídky;
- Povinnosti členů orgánů ČFMS a zaměstnanců;
- Reprezentace, mlčenlivost;
- Závěrečná ustanovení.

Etickému kodexu jsou podřízeni všichni členové orgánů ČFMS, sboru rozhodčích včetně přisedících rozhodčích, rozhodčích v zácviku, zástupců klubů vedených v aplikaci QScore a odborných konzultantů. Členové orgánů a rozhodčího orgánu v mažoretkovém sportu by měli vždy dbát na to, aby jejich vlastní soukromé zájmy nebyly v rozporu s jejich povinnostmi jako zástupců federace. To znamená, že nesmějí využívat svého postavení k tomu, aby usilovali o jakoukoli výhodu pro sebe, své rodiny, blízké příbuzné nebo právnické či fyzické osoby, s nimiž mají obchodní vztahy. Kromě toho nesmějí ohrožovat zájmy federace tím, že se budou odvolávat na své postavení nebo funkci v záležitostech, které nesouvisejí s výkonem jejich funkce (ČFMS, 2017).

Pro splnění těchto standardů je důležité, aby členové zůstali ostražití vůči možným střetům mezi svými osobními zájmy a zájmy federace. Je také nezbytné, aby zajistili, že jakékoli externí aktivity nebudou narušovat nebo snižovat jejich služební povinnosti a odpovědnost. Členové by si také měli být vědomi toho, že veškeré podniknuté kroky musí striktně dodržovat etické normy stanovené interními i externími předpisy. Kromě toho by členové měli při formulování rozhodnutí nebo účasti na diskusích týkajících se záležitostí souvisejících s mažoretkovým sportem mít na paměti pouze to, co je nejlepší pro rozvoj mažoretkového sportu, a vyhnout se ovlivňování osobními záměry (ČFMS, 2017).

V neposlední řadě by členové měli vždy usilovat o transparentní přístup k ostatním členům a zúčastněným stranám, aby v organizaci posilovali důvěru. To zahrnuje zajištění bezpečnosti důvěrných dokumentů, k nimž je přístup pouze v případě potřeby, zajištění otevřenosti schůzí a umožnění všem účastníkům vyjádřit své názory, vedení přesných záznamů a uplatňování spravedlivých rozhodovacích procesů v případě sporů. Dodržováním těchto zásad mohou členové spolupracovat na dosažení společného cíle: podporovat bezpečné a zdravé prostředí pro sportovce na celém světě, kteří sdílejí vášeň pro mažoretkový sport (Jelínková, Jelínek, 2014).

Pravidlem etického kodexu ve sportu je, že členové sboru rozhodčích, včetně předsedajících rozhodčích (rozhodčích ve výcviku), nesmí nikdy žádat ani přijímat dary, laskavosti, výhody nebo jakákoli jiná plnění, která by mohla vyvolat dojem, že jejich hodnocení bylo ovlivněno. Je nezbytné zachovat úroveň integrity ve sportu a zajistit, aby všechna hodnocení zůstala nestranná. Z tohoto důvodu musí v případě nabídky jakékoliv výhody tuto výhodu okamžitě odmítnout a oznámit ji svému nadřízenému. Toto pravidlo etického kodexu v podstatě zdůrazňuje, že členové sboru rozhodčích nesmí za práci, kterou jako hodnotitelé vykonávají, přijímat žádné výhody ani odměny. Očekává se, že při hodnocení sportovců a týmů budou dodržovat vysoké etické standardy. Dále by si měli být vědomi toho, že každý případ, kdy jim bude něco nabídnuto výměnou za přednostní hodnocení, bude považován za porušení etického kodexu ve sportu. Členové orgánu federace by navíc měli usilovat o dodržování politiky nulové tolerance vůči podvodnému nebo korupčnímu jednání (ČFMS, 2017).

Povinností členů orgánů mažoretkového sportu v České republice je zajistit účelné a hospodárné nakládání se svěřenými finančními nástroji a jiným majetkem. Jsou povinni přijmout veškerá přiměřená opatření k zabezpečení těchto prostředků proti ztrátě nebo poškození a případné události neprodleně hlásit svému nadřízenému. Dále jsou povinni jednat v souladu s českými zákony a předpisy upravujícími činnost mažoretkového sportu, jakož i veškerými rozhodnutími vedení federace. *“Kodex navazuje na práva a povinnosti členů orgánů, které jsou stanoveny zejména zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předmětů a zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, ve znění pozdějších předpisů a Stanovami federace i dalšími vnitřními předpisy federace.”* Provázanost s legislativou a dalšími předpisy je proto zřejmá (ČFMS, 2017, s. 2).

Dále by měli podporovat rozvoj mažoretkového sportu v České republice tím, že budou usnadňovat spolupráci mezi partnery, a to jak na domácí, tak na mezinárodní úrovni, a podporovat iniciativy, které mohou být prospěšné hráčům, trenérům a přidruženým odborníkům (ČFMS, 2017).

Etickým pravidlem mažoretkového sportu je chovat se ke každému s respektem, bez ohledu na jeho původ. To znamená, že ke každému člověku by se mělo přistupovat jako k individualitě, respektovat ho takového, jaký je, a neposuzovat ho podle předsudků. Kromě toho by členové orgánů a zaměstnanci federace měli vždy usilovat o zachování prestiže a dobrého jména federace a zároveň v případě potřeby zachovávat mlčenlivost. To znamená, že osobní údaje nebo informace, které by mohly vést k poškození třetí strany, by měly být vždy uchovávány v tajnosti a použity pouze v souvislosti s účelem, pro který byly shromážděny. Celkově musí mažoretky jako etická organizace usilovat o dodržování profesionality a bezúhonnosti, aby mohly být silným příkladem pro ostatní ve své komunitě (ČFMS, 2017).

2.5. Specifika práce s věkovými kategoriemi

Z organizačního hlediska je vhodné poukázat na určité specifikace a zaměření mažoretkového sportu. V ČR se primárně jedná o volnočasovou aktivitu dětí, která se provádí pod vedení lektorek. Od toho se odvíjí i soutěžní kategorie zahrnuté v pravidlech (Perič, 2008). Následující kapitola proto přináší určité specifikace

jednotlivých věkových kategorií a toho, jaký význam pro ně může provozování mažoretkového sportu mít.

2.5.1. Minikadetky

Účast v mažoretkovém sportu může mít pro předškoláka či dítě raného školního věku velký význam. Mažoretky představují zábavný a vzrušující způsob, jak pomoci předškolákům zůstat aktivní a zároveň si osvojit cenné dovednosti. Kategorie se v rámci sportu označuje jako minikadetky nebo littlekadetky a je určena dětem od 3 do 7 let. Díky účasti si dítě může rozvíjet koordinaci a jemnou motoriku, budovat fyzickou sílu a zvyšovat celkovou kondici. Kromě toho mažoretkové aktivity pomáhají dítěti zlepšit jeho socializační dovednosti, protože se učí spolupracovat s ostatními dětmi (Říčan, 2021).

Účast v mažoretkovém sportu také pomáhá dítěti pochopit týmovou dynamiku, komunikaci a řešení problémů; to vše jsou základní životní dovednosti, které mu dobře poslouží v pozdějších letech. Zapojení do těchto aktivit umožňuje dítěti trénovat spravedlnost a respekt k vrstevníkům; obojí může být velmi prospěšné pro rozvoj správného chování v raném věku. Díky účasti v mažoretkovém sportu může předškolák projevit svou kreativitu, když se bude učit nové sestavy a sledovat vystoupení (Vágnerová, Lisá, 2021).

Vývojové specifikace dítěte předškolního či raného školního věku z hlediska fyziologie se týkají růstu a fyzického vývoje. Děti ve věku předškolního jsou obecně zdravé, mají mnoho energie a silnou motivaci pro pohyb. Mají ovšem větší náchylnost k lámavosti kostí kvůli nedokončenému vývoji kostních tkání. Je důležité si uvědomit, že pohyb je pro ně velmi důležitý, proto by měl být součástí každodenního života. Fyzická aktivita má obrovský dopad na fyzický a duševní rozvoj dítěte a je nezbytná pro dobré fyzické a psychické zdraví. U dětí předškolního věku mohou být pohyby kreativní, ale mohou mít problémy s koordinací a udržením pozornosti. V rámci mažoretkového sportu slouží tato kategorie jako přípravná, hlavním účelem je socializace a kvalitní výplň volného času (Perič, 2008).

Pohybové aktivity, které jsou pro děti předškolního věku vhodné, mají být

pružné – to znamená , že by měly být dynamické, flexibilní, koordinované a soustavné. Tyto pohyby mohou zahrnovat trénink motoriky jemnosti (malováním nebo stavbou), trénink motoriky hrubosti (chytáním míče nebo skákáním v pytli), aerobní cvičení (tanec, plavání) a trénink svalové síly (nošení). Mažoretky zde můžeme zařadit mezi aerobní cvičení podobná tanci, pro děti předškolního věku jsou tedy prospěšné (Perič, 2008).

2.5.2. Kadetky

Účast v mažoretkovém sportu může být významným přínosem pro fyzický, mentální a emocionální vývoj dítěte i v mladším školním věku. V tomto věkovém rozmezí (8-11 let) jsou děti na vrcholu vývoje motorických schopností, a proto jim aktivity, jako je mažoretkový sport, poskytují příležitost zdokonalit své fyzické schopnosti a koordinaci. Mažoretky se věnují činnostem, jako je pochodování s obušky, vlnkami a dalšími předměty. To vyžaduje, aby si dítě rozvíjelo silné základní svaly a rovnováhu, což je důležité pro každého rozvíjejícího se sportovce. Učí je to také významu disciplíny a dovednostem budování týmu, které jsou nezbytné při spolupráci s ostatními, aby se vytvořil soudržný výkon (Vágnerová, Lisá, 2021).

Kromě toho účast na mažoretkové aktivitě podporuje koordinaci ruka-oko, rychlost reakce a také prostorové povědomí. Přesné pohyby vyžadované během vystoupení zahrnují složité vzorce svalové paměti, které jim pomáhají naučit se správnému zarovnání, ovládnutí těla a dynamické rovnováze prostřednictvím praxe a opakování. Během těchto aktivit se posiluje spojení mozku a svalů, což dětem tohoto věku přináší mnoho kognitivních výhod (Perič, 2008).

Kromě těchto fyzických výhod nelze podcenit ani sociální aspekty členství v týmu: děti tak mají možnost navázat smysluplné vztahy s ostatními dětmi jejich věku mimo školní prostředí. Kromě toho pomáhá zvyšovat sebevědomí tím, že jim umožňuje provádět složité pohyby bez strachu a váhání; učí je také spolupracovat na dosažení společných cílů, což jim bude prospěšné i v pozdějším životě (Pacher, 2017).

2.5.3. Juniorky

Účast v mažoretkovém sportu, jako je baton twirling, je i pro děti v prepubertě

a pubertě nesmírně přínosná. Je to období, kdy si začínají utvářet vlastní identitu, takže rozvoj fyzických a psychických dovedností prostřednictvím mažoretek má velký význam. Díky účasti na tomto sportu se děti mohou zapojit do disciplinovaných a kooperativních skupinových aktivit, které jim pomohou budovat týmovou spolupráci a vůdčí schopnosti, což může být velmi užitečné při vstupu do dospívání (Vágnerová, Lisá, 2021).

Tato aktivita také pomáhá mladým lidem osvojit si důležité životní lekce, jako je trpělivost a pracovitost. Nutnost opakovaně cvičit přesné sestavy pomáhá rozvíjet disciplínu, kterou lze uplatnit jak ve sportu, tak mimo něj. Kromě toho podporuje dobrou komunikaci s trenéry a spoluhráči, aby všichni zůstali na stejné vlně při práci na společném cíli (Pacher, 2017).

Mažoretkový sport také poskytuje dětem ve věku 12-14 let možnost pohybového vyžití v klíčové vývojové fázi, kdy začíná být důležité uvědomění si vlastního těla. Členství v týmu jim umožňuje být ve společnosti vrstevníků, kteří mají podobné zájmy, což posiluje jejich sociální sebevědomí. Kromě toho týmové prostředí poskytuje podporu při případných obtížích při učení se novým dovednostem nebo zdokonalování těch stávajících (Říčan, 2021).

2.5.4. Seniorky

Mažoretky jsou sportem, který podporuje fyzickou aktivitu a smysluplné trávení volného času, což jsou v této klíčové životní etapě dospívání důležité. Seniorky označují věkové kategorie družstev s členkami ve věku 15 let a více. Rozlišit lze i grand seniorky, které jsou starší 19 let bez omezení horní věkové hranice (Jelínková, Jelínek, 2014).

Díky pohybovým aktivitám mohou dospívající dívky těžit ze zlepšení celkového zdraví a pohody, včetně lepší koordinace a rovnováhy, zvýšení síly a flexibility. Mažoretky také umožňují dospívajícím zapojit se do okolního světa prostřednictvím smysluplných volnočasových aktivit. Dostatečné zaměstnání ve volném čase napomáhá snižovat rizika problémových aktivit adolescentů jako alkohol a drogy.

Může pomoci s pozicí v kolektivu, sounáležitostí, týmovou prací a udržovat zdravé návyky (Vágnerová, Lisá, 2021).

U dospělých pak může mít další benefity jako zlepšení fyzického i psychického zdraví. Pohyb jako takový napomáhá udržování kondice a snižuje riziko výskytu nadváhy a obezity. Pro dospělé slouží jako volnočasová aktivita a stejně jako u dětí má i socializační význam.

3. Analýza a komparace pravidel

Popularita mažoretkového sportu v průběhu let vzrostla díky jeho energickým a zábavným sestavám. Ačkoli pravidla tohoto sportu nejsou tradiční součástí soutěží, řídicí orgány tohoto sportu začaly v roce 2013 stanovovat pravidla, aby zajistily jednotnost mezi zúčastněnými týmy.

Zatímco podstata a struktura těchto pravidel může být mezi různými ligami a organizacemi podobná, existují jemné rozdíly, které se týkají jednotlivých disciplín v rámci tohoto sportu. Tyto předpisy se týkají prvků, jako je složitost a provedení různých pohybů, počet a umístění účinkujících a také používání rekvizit a kostýmů. V závislosti na asociaci mohou rozhodčí hodnotit například technické dovednosti, muzikálnost, kreativitu a synchronizaci týmu. V jiných případech mohou po účinkujících požadovat, aby do svých sestav zahrnuli konkrétní manévry nebo triky. V jiných kategoriích jsou naopak některé gymnastické prvky zakázány, např. převaly a salta z místa.

Kromě toho mažoretkový sport často zahrnuje prvky z jiných sportovních disciplín, včetně tance, gymnastiky a roztleskávání, což dále zdůrazňuje důležitost bezpečnosti a správné techniky. Soutěžní pravidla a řady definují zásady práce závodníků, lektorů, porotců, trenérů a jejich doprovodů. Definují postupy pro jejich kvalifikaci a klasifikaci na soutěžích a mistrovstvích, jejich chování před soutěží, v jejím průběhu a po jejím skončení.

I když pravidla mažoretkového sportu nejsou tradiční součástí jeho soutěží, hrají zásadní roli při zajišťování konzistence, bezpečnosti a spravedlnosti mezi zúčastněnými týmy. S dalším vývojem tohoto sportu se budou tato pravidla nepochybně dále vyvíjet a přizpůsobovat požadavkům této vzrušující a dynamické činnosti. V následující části práce je provedena analýza a porovnání vybraných nároků pravidel mažoretkového sportu.

3.1. Změny pravidel ČFMS pro rok 2023

“Mažoretkový sport je spot živý, reaguje na pohybové a hudební citění mladé generace, a tak se neustále vyvíjí a přizpůsobuje moderním trendům. Z tohoto důvodu

jsou pravidla každoročně po ukončené sezóně aktualizována a přizpůsobována modernímu vývoji. Cílem každého zásahu do pravidel je jejich zkvalitnění, modernizace a lepší srozumitelnost jak pro instruktory, tak jejich asistenty a samotné závodnice.” (ČFMS, 2023a, s. 1) Nyní jsou analyzovány změny provedené mezi lety 2022 a 2023.

Jak již bylo uvedeno výše, došlo k úpravě věkových kategorií, zejména u starších účastnic. Kategorie POM-POM nově rozlišuje věkové kategorie pro seniorky mladší (15-18 let) a seniorky starší (19 a více let). KLASIK a DRUMS jsou nyní samostatné disciplíny. Nově je možné zařadit do vystoupení prvky moderních tanečních technik, musí však esteticky ladit s danou choreografií, což posuzuje rozhodčí.

V rámci bonifikace (bodování) se rozlišují nové podmínky pro zpracování choreografie. V rámci malé bonifikace (0,1 b) je potřeba originální choreografické, hudební či kostýmní zpracování tématu a zařazení originální a přesné změny tvarů, přechodů. Přesnost a vyrovnanost tvarů a změn se hodnotí přísněji v rámci velké bonifikace (0,3b), v celé soutěžní skladbě musí být originální, náročné a s vysokou přesností.

Dále došlo k několika změnám, které podporují kvalitu a bezpečnost sportu pro děti. Novým pravidlem je, že *„soutěžící musí být adekvátně svalově a výkonmostně připraven pro provádění gymnastických a akrobatických prvků – při zařazení prvků, které neodpovídají schopnostem soutěžící, budou uděleny vyšší bodové srážky bodovými rozhodčími.“* Nevhodné gymnastické prvky jsou hodnoceny jako závažné chyby (ČFMS, 2023b, s. 16). Jako další příklad lze uvést pravidla CMA, kde se provedení salta z místa hodnotí srážkou 0,5 bodů, tedy závažná chyba.

Byly specifikovány sekce obraty, otočky, rovnováha, flexibilita a skoky. Hodnotí se správná práce hlavy při otočkách/obratech, sledování pevného bodu v úrovni očí, zafixovaná a řádně definovaná pozice těla během rotace až do konce, také správný začátek, průběh a ukončení otočky/obratu. Dále originální otočky a obraty z moderního tance aj. musí odpovídat charakteru užitých tanečních technik.

Rovnováha se provádí na špičce (relevé) /celé noze / jiných částech těla. Prvky

rovnováhy na špičce (relevé) jsou hodnoceny jako obtížnější než na celé noze. Je potřeba mít řádně zafixovanou pozici těla na “stop pozici.” Kromě dostatečné flexibility, průběhu a jistoty pohybu se nově hodnotí i samotná úroveň flexibility zad a končetin a rozvinutost flexibility vůči náročnosti prvku.

Skoky musí být prováděny z dostatečné výšky, hodnotí se výška pro účely provedení skoku, řádně definovaná pozice těla během letu a kontrast náročnosti a provedení skoku.

Nově byla definována pestrost použití různých gymnastických prvků, které se v sestavách používají. *„Zařazení prvků ze všech oblastí úrovní náročnosti pohybové techniky přispívá k pestrosti sestavy s ohledem na soutěžní disciplínu, např. obraty, skoky, prvky za využití flexibility, gymnastiky nebo akrobacie.“* (ČFMS, 2023b, s. 17) Jednotlivé prvky jsou podle náročnosti rozdělovány do pěti úrovní.

- VI. Úroveň - skok snožmo, stoj spatný, jednoduché pohyby paží ve stoji.
- VII. Úroveň - poskočný krok, stoj v relevé, svíčka (různé variace nohou) kotoul, most, přemet stranou.
- VIII. Úroveň - jednoduché skoky v pozici, využití flexibility v pohybu, přemet stranou na 1 ruce.
- IX. Úroveň - skoky v pozici bez využití flexibility v pohybu nebo významného pohybu, využití větší flexibility, např. přemet vpřed, přemet vzad, rondat, stojka, stojka s kotoulem, jelení skok.
- X. Úroveň - vícečetné otočky, otočky s nohou v pozici, skoky v kombinaci s rozvinutou flexibilitou, prvky s významnou mírou flexibility v provedení, prvky rovnováhy s oporou v předloktí a další (ČFMS, 2023b).

Nedostatečná výška skoku se hodnotí jako malá chyba v provedení. K flexibilitě se nově řadí i hodnocení rovnováhy. Výběr a pestrost prvků se hodnotí i v nově definované kategorii POM-POM:

- Přechycení pom-poms, 2 ks náčiní v jedné ruce;
- Uchycení pom-poms během stojky či přemetu;
- Manipulace s pomy – „třepání“ o zařazení vln, propojených vln, jejich kombinací.

Další variace při využití pom-poms zahrnuje spojené vlny s přetočením do lehu či sedu, sklouznutí třásně po různých částech těla, sklouznutí náčiní po soutěžní ploše včetně kontaktu s tělem, složitější úchyty (pod bradou, pod paží, za krkem, v loktu, pod kolenem, mezi koleny, mezi kotníky, mezi hlavou a vzpaženou paží), výhozy z rukou a jiných částí těla, žonglování, úchyty. Záleží také, zda je prvek prováděn samostatně nebo během provádění dalšího prvku.

Bez ohledu na kategorii do hodnocení rozhodčích nově spadá využití pravé a levé ruky v rámci kategorie jistoty provedení. Nevyvážené provedení prvku s využitím levé a pravé ruky může být hodnoceno jako významná chyba (0,3) nebo závažná chyba (0,5).

Předmětem úpravy pravidel se stalo také rozšíření práce s náčiním, které se boduje dle věkových kategorií. Hodnotí se nově bezchybné provedení náročného výhozu, daleké náročné výměny náčiní nebo náročného prvku s náčiním. Kromě všech vystupujících se nesprávné provedení hodnotí srážkou bodů také na úrovni podskupiny (miniformace) s ohledem na věkovou kategorii jako malá chyba (0,1) nebo velká chyba (0,3). Souhrn změn se nachází v Příloze č. 2.

3.2. Věkové kategorie

Rozlišení věkových kategorií bývá zpravidla stejné napříč organizacemi a časem, existuje celkem 5 kategorií:

- littlekadetky – věk do 7 let (pouze náčiní BATON a POM-POM);
- kadetky – věk 8 – 11 let (mimo náčiní MACE);
- juniorky – věk 12 – 14 let;

- seniorky – věk 15 let a více let (ČFMS, 2023b).

Nutno podotknout, že kategorie „littlekadetky“ je uznávaná pouze u ČFMS, která rovněž rozlišuje pro mistrovské soutěže starší kategorie jako seniorky mladší 15-18 let, seniorky starší 19 a více let, popř. grand seniorky – věk 27 let bez horního věkového limitu, které byly z pravidel na rok 2023 vyřazeny. Nově se počítá pouze s kategorií seniorek od 19 a více let. Co však napříč asociacemi souhlasí, je rozlišení věkových kategorií kadetek, juniorek a seniorek.

3.3. Účastníci soutěže

Soutěžní skupiny lze hodnotit z pohledu počtu členů týmu a jejich pohlaví. Hodnotí se napříč jednotlivými kategoriemi, popř. asociacemi. Jednoduché zpracování nabízí ČFMS, která uvádí, že skupiny na soupiskách musí mít 8 - 25 členů, ve skupině BATON, MACE, POM, SHOW, MIX, FLAG, DRUMS musí být dominantní počet dívek (žen) (ČFMS, 2023b).

Formace na soupiskách mohou být sólo, duo nebo trio, mini (4 – 7 osob) a v miniformaci smí startovat chlapci, počet dívek musí převažovat. Dále existují nesoutěžní účastníci jako:

- *„Zaregistrovaný soutěžní doprovod;*
- *Rozhodčí;*
- *Členové týmu zpracování výsledků;*
- *Hlasatelé;*
- *Členové organizačních a pořadatelských štábů, včetně ozvučení;*
- *Členové čestného předsednictva a porot VIP.“ (ČFMS, 2023b, s. 4)*

Počty dívek a chlapců mohou být různé, např. v kategorii BATON mohou soutěžit pouze dívky, v jiných kategoriích může být 1/6 chlapců, jak uvádí pravidla asociace CMA. ČFMS je naproti tomu o něco vstřícnější ke genderové rovnosti, dostačuje převažující počet dívek. Z pohledu počtu je zásadní rozlišovat velké skupiny

(8-25 členů) a miniformace, popř. podskupiny (4-7 členů). Podskupiny bývají zpravidla součástí větších soupisek (skupin).

3.4. Pochodové sestavy a defilé

Pravidla ČFMS, která jsou použita jako výchozí, definují podmínky pro defilé jednotně napříč kategoriemi: „*Pochodové defilé BAT, MACE, POM, KLASIK, DRUMS:*

- *Délka trasy: 100 metrů, šířka minimálně 6m;*
- *Trasa může mít až 4 zatáčky nebo až 4 otočky o 180 stupňů (čelem vzad);*
- *Ochranné pásmo 2 m podél bočních čar a dostatečný prostor za cílovou čarou pro závěr defilé;*
- *Čas: minimum 2,30 a maximum 3 minuty.“ (ČFMS, 2023b, s. 10)*

V pravidlech CMA se rozlišují jednotlivé kategorie jinak, např. výše uvedené slouží pouze pro kategorii BATON, BATON KLASIK i další. U kategorií s využitím těžšího a složitějšího náradí (MACE, FLAG) nejsou povoleny zatáčky na trasách, jinak platí výše uvedené. Pro miniformace platí alternativa, která je zpravidla stejná napříč různými pravidly:

- *„Plocha: 12 x 12 metrů;*
- *Ochranná zóna: 2 m kolem soutěžní plochy;*
- *Čas: 1:15 – 1:30min (bez nástupu a odchodu).“ (ČFMS, 2023b, s. 10)*

Pódiová sestava BAT, MACE, FLAG, POM, SHOW, MIX, KLASIK, DRUMS dle pravidel ČFMS (2023b) zahrnuje následující:

- *„Plocha 12 x 12 metrů;*
- *Ochranné pásmo 2 m podél všech stran pódia;*
- *Čas: minimum 2' 30" a maximum 3 minuty (bez času na nástup a odchod);*
- *Čas: little cadet minimum 2' a maximum 2' 30";*

- *Čas u show: minimum 2'30" a maximum 4 minuty (bez času na nástup a odchod).“ (ČFMS, 2023b, s. 10)*

I zde lze pozorovat velmi podobné časové limitace sestavy, plochy a ochranného pásma. Tato pravidla slouží pro zachování bezpečnosti a spravedlivého přístupu ke všem soutěžícím. V roce 2023 byly u ČFMS rozlišeny 2 nově oddělené soutěžní disciplíny KLASIK, DRUMS - defilé i pódiová sestava.

Je na místě rozlišit strukturu soutěžního vystoupení u pochodového defilé a pódiové sestavy. U defilé se jedná o:

1. *„Nástup a start,*
2. *pochod,*
3. *projíti cílovou čarou,*
4. *závěrečná pozice, stop figura.“ (ČFMS, 2023b, s. 10)*

Pro pódiovou sestavu naopak platí následující:

1. *„Nástup bez hudby, vždy až po ohlášení hlasatelem,*
2. *zastavení, zahajovací pozice (výchozí figura), spuštění doprovodné hudby,*
3. *soutěžní sestava,*
4. *zastavení, konec hudby, závěrečná pozice v délce cca 4 s,*
5. *odchod bez hudby.“ (ČFMS, 2023b, s. 10)*

Pravidla poměrně přísně měří dodržení jednotlivých prvků z hlediska času a požadovaných nároků. K měření časových úseků, překroků aj. se využívá tzv. technický rozhodčí, který sleduje provedení a přesný čas.

3.5. Hodnocení a bodovací systém

Výchozí známkou ve všech třech oblastech pro všechny soutěžící je známka 10,00 bodů. Z těchto bodů se dále provádí srážky na základě pozorovaných chyb od

rozhodčí. Chyby mohou být technické nebo v provedení v podstatě napříč celým vystoupením od nástupu po odchod, a to včetně vizáže, oblečení a dalších komponentů, které doplňují celkový dojem vystoupení. Srážky jsou stanoveny dle následující stupnice sankcí:

- Malé chyby 0,1;
- Významné chyby 0,3;
- Závažné chyby 0,5 nebo 1,0 (ČFMS, 2023b).

„Srážka pro výkon jednoho prvku, v rámci jednoho soutěžního vystoupení od jednoho rozhodčího nemůže být větší než 1,0. Opakované a hromadné chyby se mohou zahrnout jako další penalizace po skončení sestavy.“ (ČFMS, 2023b, s. 10). Opakem je „bonifikace“, kdy se body naopak přičítají. V pravidlech CMA se udělují i vyšší srážky bodů, např. když tým nemá kapitána, srážka činí 2b. Originální práce kapitánky je naopak hodnocena bonifikací 0,5b.

V prostředí mažoretkového sportu je bodovací systém navržen s cíleným a přísným přístupem, který zajišťuje, že jsou hodnoceny a bodovány základní atributy každé sestavy. Vybavení a kritéria bodování jsou pečlivě stanovena tak, aby se předešlo jakékoli možnosti neúčinného hodnocení vystoupení. Proces bodování je nestranný a prostý zaujatosti bez ohledu na to, zda je sestava předvedena v klasickém nebo moderním stylu. Místo toho je kladen důraz především na to, jak je sestava složena a provedena. Při hodnocení a bodování se v první řadě přihlíží ke kvalitě a preciznosti provedení.

Podobně se k hodnocení staví i další asociace jako CMA, NBTA a IFMS (evropský ekvivalent ČFMS), napříč mažoretkovým sportem je bodovací systém stejný, lišit se mohou prvky, za které jsou jednotlivé body sráženy. Určitý vliv má také individuální hodnocení rozhodčích, případné chyby v jejich rozpoznání.

Proces bodování je objektivní a je podpořen skutečným pozorováním všech chyb, nedostatků a pozitivních aspektů sestavy. Pokud si rozhodčí není jistý určitým aspektem, rozhoduje vždy ve prospěch soutěžícího. Standardně všichni soutěžící

začínají s hodnocením 10,00 ve všech třech oblastech, bez ohledu na pořadí na startovní listině. Srážky se provádějí na základě závažnosti chyb. Nejmenší penalizace se uděluje za drobné chyby odečtením 0,1 bodu, zatímco významné chyby jsou penalizovány odečtením 0,3 bodu. Za závažné chyby jsou udělovány výraznější penalizace s odečtem 0,5 nebo 1,0 bodu (CMA, 2023; ČFMS, 2023b).

Důležité je, že srážka za provedení jednoho prvku v rámci jednoho vystoupení jedním rozhodčím nesmí překročit 1,0 bodu. Opakované a kumulované chyby mohou vést k dalším penalizacím, které se přičítají k celkovému skóre. Právě díky tomuto pečlivému a objektivnímu systému bodování se mažoretky staly sportem, který klade důraz na spravedlnost a nestrannost. Soutěžící jsou hodnoceni na základě svých dovedností a přesnosti a body se srážejí (penalizace) i přičítají (bonifikace) (CMA, 2023).

3.6. Hodnotící kategorie, bonifikace a penalizace

Z bodovacího systému vyplývá, že podstatnou část pravidel mažoretkového sportu tvoří penalizace. Rozhodčí ze základních 10 bodů srážejí desetiny bodů za jednotlivé chyby. Pravidla ČFMS (2023b) dále stanovují, jaké oblasti přesně podléhají hodnocení, jedná se o čtyři hlavní kategorie:

- Choreografie a kompozice;
- Pohybová technika;
- Práce s náčiním;
- Technické penalizace (ČFMS, 2023b).

Stejně kategorie hodnotí také pravidla CMA, nicméně technické penalizace se neuvádějí mezi hodnotícími kritérii poroty. V praxi se ovšem udělují. Dále je potřeba poznamenat, že pravidla ČFMS jsou mnohem propracovanější a uvádí jednotlivé charakteristiky konkrétně a podrobně, což u pravidel CMA provedeno není.

3.6.1. Choreografie a kompozice

Pestrost a rozmanitost

V mažoretkovém sportu jsou rozhodujícími prvky, které se hodnotí v sestavě pod dohledem rozhodčích, choreografie a kompozice. Kategorie prověřuje schopnost účastnic předvést své umění a zdatnost v komplexní choreografii. Existují 3 hlavní kategorie hodnocení v oblasti pestrost a rozmanitost:

- Rozmanitost v prvcích;
- Rozmanitost ve využití prostoru;
- Rozmanitost v tempu (ČFMS, 2023b).

Porotci hodnotí výběr a rozmanitost prvků, pozornost věnují také použití tanečních a gymnastických prvků a dbají na to, aby byly v estetickém souladu s choreografií. Důležité je, aby účastníci nepřeháněli použití konkrétních prvků a zachovali rovnováhu v jejich provedení.

Porotci dále hodnotí, jak účastníci využívají prostor, kontrolují výběr a variabilitu tvarů a forem, způsob přechodu mezi nimi a využití jevištní plochy. Jedná se o prvky jako výběr a pestrost obrazců a tvarů, jejich změny, využití různých směrů a drah, jejich provádění soutěžícími stejně nebo rozdílně v podskupinách.

Nakonec porotci hodnotí, zda je vystoupení dostatečně dynamické v tempu. Hledají členění formace a pohybových vzorců podle hudebního frázování, proměnlivost dynamiky a tempa formace v závislosti na hudbě a střídání rychlých a pomalých částí. Monotónní a neměnné tempo je považováno za choreografický nedostatek a může negativně ovlivnit bodové hodnocení soutěžícího (ČFMS, 2023b).

Rytmická koordinace a synchronnost

Kritéria porotců pro hodnocení rytmičné koordinace zahrnují několik oblastí. Za prvé se hodnotí rytmus kroku, zejména při pochodovém defilé. Soutěžící musí sledovat rytmus hudby, jeho nedodržení, například pochodování po pravé noze, je považováno za chybný výkon.

Za druhé se pečlivě hodnotí rytmus tanečních prvků, výkon musí odpovídat charakteru tance. To znamená, že soutěžící musí prokázat vysokou úroveň pohybové

vyspělosti a složité prvky provádět pouze tehdy, když jsou k tomu určeny. Kromě toho musí být předvedení choreografie nebo jednotlivých prvků synchronizované a soutěžící musí projevit kompaktnost svých pohybových vzorců.

Porotci hodnotí také plynulost pohybu při práci s náčiním a jednotnost všech členů soutěžní jednotky. U všech soutěžících musí být patrný stejný stupeň pohybové vyspělosti a obtížné prvky musí provádět pouze vybraní členové skupiny. Chyby synchronizace při řetězových akcích, rychlém střídání a zastavení se hodnotí s ohledem na kompaktnost, přesnost a plynulost pohybů (ČFMS, 2023b).

Struktura choreografie

V této kategorii se při sportovním výkonu mažoretek hodnotí několik oblastí. Mezi tyto oblasti patří logická návaznost a provázanost choreografie s rytmem a rychlostí hudby. Porotci si všimají nápadných pauz před obtížnými prvky, protože to je považováno za chybu.

Dále se hodnotí členění sestavy podle hudebních frází. To zahrnuje prvky, změny tvaru a zařazení vln. Porotci věnují velkou pozornost přesnosti, jasnosti a plynulosti změn tvarů a vzorů prováděných během vystoupení.

Dalším rozhodujícím faktorem při hodnocení sportovního výkonu mažoretek je dodržení struktury defilé. Chyba se může vyskytnout v podobě dlouhé choreografie na místě během sestavy, choreografie po skončení defilé i dlouhých skoků pro dohnání času a dlouhých pochodů zpět.

Stejně tak porotci hodnotí dodržení struktury pódiové sestavy, která zahrnuje nástup, zastavení, sestavu, zastavení a odchod. Jakákoli odchylka od této struktury je považována za chybu. Za chybu je považován například nástup s hudbou nebo chybějící úvodní a závěrečná pozice během vystoupení (ČFMS, 2023b).

Výběr hudby

Ve vzrušujícím světě mažoretkového sportu je výběr hudby nedílnou součástí úspěchu sestavy. Porotci pečlivě hodnotí několik zásadních oblastí, aby se ujistili, že

vybraná hudba zvyšuje celkovou kvalitu vystoupení.

V první řadě porotci zohledňují věk soutěžících, protože vhodnost hudby musí odpovídat úrovni jejich disciplíny a dovedností. Děti a dospělí mají různou úroveň zkušeností a mohou vyžadovat hudbu, která je pro jejich výkon výzvou nebo ho podporuje. Vhodnost složitosti a obsahu hudby je zásadní pro zajištění spravedlnosti a vyváženosti soutěže.

Porotci navíc hledají harmonický vztah mezi výběrem hudby a celkovým výkonem. Hudba musí doplňovat sestavu a umocňovat pohybový projev, protože je zásadní složkou umělecké hodnoty vystoupení. Pokud se hudba a vystoupení plynule neslučují, může to narušit celkový dojem a snížit působivost sestavy.

Další důležitou oblastí hodnocení je pohybové vyjádření hudebního zvukového doprovodu v rámci sestavy. Porotci hledají spojení mezi hudbou a pohyby účinkujícího, protože je nezbytné pro účinné předání zamýšlených emocí a příběhu sestavy. Hudba musí umocňovat vystoupení a mažoretka musí předvést své dovednosti a zároveň zůstat v souladu s rytmem a melodií. Porotci navíc hodnotí soudržnost hudebního mixu, přechody a návaznost hudebních motivů a jednotlivých zvuků (ČFMS, 2023b).

Celkový dojem a výraz

V mažoretkovém sportu je celkový dojem a výraz vystoupení podrobně hodnocen porotci. Hodnocení se zaměřuje především na to, jak skupina nebo sólistka naváže kontakt s publikem tím, že prostřednictvím své choreografie promítne náladu skladby. Je nezbytné, aby výraz zůstal v nástrojích sportu, bez jakéhokoli přehrávání nebo afektu.

Estetický výraz se také odlišuje od pouhého vizuálního efektu, aby bylo možné posoudit autenticitu a věrohodnost vystoupení. Věkové složení skupiny, věková vyváženost, resp. nevyrovnanost skupiny či malé formace a míra spolupráce soutěžících na jednotném uceleném vystoupení, tvoří rovněž podstatné aspekty hodnotících kritérií. Technická dokonalost a pohybová vyspělost všech členů jsou stejně důležitými faktory, které porotci při hodnocení celkového projevu zohledňují.

Skladba jako celek by měla být provedena s lehkostí, bez zjevných známek obtížnosti a námahy. Skladba by měla působit dojmem, že je prováděna s potěšením, a odrážet usilovnou práci a nasazení účinkujících. Kromě toho by kostým a líčení měly také odpovídat věkové kategorii a charakteru vystoupení, disciplíně a hudbě, aby vzniklo bezchybné a plynulé vystoupení (ČFMS, 2023b).

3.6.2. Pohybová technika

Technika těla a kroku

Postoj, držení těla a rytmický krok jsou jedním z hlavních znaků estetického působení mažoretkového sportu. O jeho hodnotě rozhodují a hodnotí se zejména tyto faktory:

- držení trupu;
- držení a pohyby paží;
- držení a pohyby hlavy;
- zvedání kolen;
- provedení nášlapu;
- postavení chodidel (ČFMS, 2023b).

V mažoretkovém sportu hraje držení těla významnou roli při hodnocení estetického dojmu z vystoupení. Konkrétně se pečlivě zkoumá držení trupu, přičemž za chybu se považuje jakýkoli náznak ohnutých zad, předsunutých ramen a pohybu v předklonu. Kromě toho může mít na celkové hodnocení negativní vliv i zkroucené držení těla.

Stejně tak držení těla a pohyby paží musí být prováděny synchronizovaně. Jakýkoli náznak pohybu paží mimo rytmus, sevřené prsty, ochablé paže během pohybu a obrátů nebo předloktí nad úrovní ramen jsou považovány za chyby. Tyto faktory mohou negativně ovlivnit hodnocení a celkový počet bodů. Podle toho se hodnotí také držení hlavy a pohyby. Nepřirozené držení hlavy, jako je předklon, záklon, předklon

s pohledem dolů na nohy, je považováno za chybu.

V kategorii zvedání kolen jsou respektovány různé styly a pojetí mažorettek. Je však nezbytné, aby zvedání kolen bylo vyvážené na obě strany, a za chybu se považuje zvedání levého kolena vysoko, také nerovnoměrné zvedání a zdůrazňování jedné nohy.

Kontroluje se také správné provedení došlapu, přičemž ideální a správnou technikou je došlap přes špičku. Šlapání přes patu je považováno za přijatelné pouze v případě, že se jedná o taneční prvek. Snížit celkové skóre by mohlo také to, kdyby k přešlápnutí přes patu došlo v nevhodnou dobu.

Postavení nohou je v mažoretkovém sportu stejně důležité jako v jakékoli jiné oblasti. Chodidla by měla být vždy v rovnoběžné poloze a jakýkoli náznak nesprávného postavení chodidel by mohl vést k odečtení bodů a ovlivnit celkové hodnocení vystoupení. Dále jsou stanovena pravidla pro následující kategorie pohybových prvků:

- gymnastické a akrobatické prvky;
- obraty, otočky;
- rovnováha;
- flexibilita;
- skoky (ČFMS, 2023b).

V rámci této kapitoly nejsou pravidla zpracována, jelikož se jedná o zcela novou oblast zařazenou do mažoretkového sportu v ČR od roku 2023, spadá proto pod samostatnou kapitolu „Změny pravidel ČFMS pro rok 2023.“ Jako poslední je potřeba zmínit, že veškeré taneční prvky, klasické i moderní, musí esteticky zapadat do zvolené choreografie.

Výběr a pestrost prvků

Pestrost a rozmanitost tanečních a gymnastických prvků zahrnuje zařazení prvků ze všech oblastí úrovní náročnosti pohybové techniky a hodnotí, zda přispívají k pestrosti sestavy s ohledem na soutěžní disciplínu a úroveň náročnosti vzhledem

k věkové kategorii (ČFMS, 2023b).

Úroveň náročnosti pohybové techniky

Jedná se o zcela novou kategorii zařazenou do pravidel v roce 2023, čemuž se věnuje kapitola níže.

3.6.3. Práce se náčiním

V mažoretkovém sportu je práce s vybavením rozhodujícím aspektem, který určuje charakter sportu a jeho estetiku. Pro zajištění spravedlivé soutěže v různých věkových kategoriích existují specifická pravidla, která upravují provádění různých prvků s náčiním. Kadetky mají určitou volnost, protože nemusí provádět celou škálu prvků s aparaturou. Juniorky a seniorky však musí prokázat zdatnost ve všech typech prvků, aby získaly nejvyšší hodnocení. Je nutné si uvědomit, že náčiní nelze položit na podlahu a náčiní položené na více než dva takty 4/4 se považuje za položené. Za takovou činnost technický rozhodčí odečítá 0,4 bodu (ČFMS, 2023b).

Je však přípustné náčiní položit, pokud je zachována bezpečnost při zvedačkách nebo akrobatických prvcích. Pokud jeden nebo více závodníků dočasně sdílí více než dvě náčiní a manipuluje s nimi, je to během sestavy povoleno. Na druhou stranu musí závodníci ukončit sestavu tak, že náčiní drží nebo se ho dotýkají částí těla, přičemž jedno náčiní může v případě potřeby držet nebo se ho dotýkat více závodníků (ČFMS, 2023b).

Výběr, pestrost a obtížnost prvků

Vybavení musí být v pohybu, nikoli jako nečinná opora. Ať už se jedná o hůlku (baton), palcát (mace) nebo vlajku, náčiní by mělo být využito k předvedení dovedností vystupujícího. Dále by do vystoupení měly být začleněny různé prvky. To zahrnuje použití jednotlivých prvků, jejich kombinace i rozmanitý výběr technik. Při provádění sestavy je rovněž zásadní postavení a zapojení rukou. Pro předvedení celé škály dovedností je možné zvolit polohu ve dřepu, kliku a vzpřímenou polohu.

Porota posuzuje vhodnost či nevhodnost použití obuškových prvků v dílech s praporky nebo palcáty. Začlenění prvků obušku může rutinu obohatit, ale mělo by být

zařazeno pouze v případě, že je to vhodné. Dále by měla být použita široká škála technik podle úrovně obtížnosti jednotlivých prvků. Patří sem základní otočky, kruhy, výkruty a smyčky. Dále by měly být použity skluzy, obtočení kolem částí těla a kotouly, aby se ukázalo zvládnutí náčiní.

Jedním z nejdůležitějších aspektů práce s vybavením v mažoretkovém sportu je akt házení a chytání. Ten zahrnuje výměnu náčiní, jako jsou obušky, praporky nebo palcáty, mezi členy týmu. Pro správné provedení tohoto úkonu je nezbytné zvážit počet házených náčiní, rychlost a směr otáčení a způsob výměny. Výměna může probíhat různými způsoby, včetně položení na zem, předávání nebo házení. Klíčovým faktorem, který je třeba zvážit, je také vzdálenost mezi členy týmu při výměně, přičemž běžné jsou krátké vzdálenosti do 2 metrů a dlouhé vzdálenosti nad 2 metry. Klíčovou roli pro dosažení úspěšné výměny hraje také výška hodů a způsob chycení náčiní, například před tělem nebo za tělem.

Dalším faktorem, který je třeba zohlednit při práci s náčiním pro mažoretky, je provedení samotných sestav. Tyto sestavy často obsahují několik obrátů, piruet a dalších prvků během letu náčiní. Chytání po otočce, piruetě nebo jiném prvku vyžaduje vysoký stupeň dovednosti.

Soutěžící si musí být vědomi různých typů interakcí a poloh, ke kterým může během sestavy dojít, ať už se jedná o interakce tváří v tvář, ze strany na stranu, zády k sobě nebo během pohyblivého vzoru. Je důležité, aby tyto interakce byly provedeny přesně a způsobem, který doplňuje sestavu jako celek. Sestavy mají obsahovat různé prvky a manipulace, aby repertoár práce zahrnoval jak základní, tak pokročilé techniky. To pomáhá zabránit tomu, aby se sestavy staly monotónními a málo pestrými, a také to pomáhá zajistit rovné podmínky pro soutěžící.

Dále se hodnotí míra zapojení spojovacích a doprovodných prvků v rámci sestavy. Je zásadní, aby tyto prvky byly do sestavy plynule vpleteny a nebyly pouhým sledem sólových prvků s náčiním. Využití pohybových, tanečních a gymnastických prvků v celé sestavě může přidat na komplexnosti a hloubce, čímž se sestava stane poutavější a zajímavější jak pro rozhodčí, tak pro diváky (ČFMS, 2023b).

Jistota provedení

Pro začátek je zásadní dodržovat správnou formu a techniku při manipulaci s vybavením. To zahrnuje udržování pevného a stabilního postoje, jakož i používání správného úchopu a umístění rukou na nářadí. Jakákoli odchylka od těchto pokynů může způsobit ztrátu bodů, např. nestejná návaznost při manipulaci, nesprávná poloha rukou, ztráta kontaktu s náčiním.

Důležitou součástí pravidel je hodnocení pádů. Řešení pádu může mít významný dopad na provedení sestavy. Pád může narušit individuální nebo skupinový výkon a vést ke ztrátě bodů. Proto je zásadní, aby si účinkující uvědomoval své okolí, udržel si úchop náčiní a rychle se z případných pádů vzpamatoval. Za druhé je třeba do sestavy začlenit pomocné pohybové prvky, jako je úskok, dřep, výpad, kroky, vybočení z formy atd. Tyto prvky zlepšují výkon a ukazují dovednosti a schopnosti účinkujícího. Četnost pádů může mít také vliv na bodové hodnocení. Jediný nebo opakovaný pád jednotlivce nebo celé skupiny může mít za následek snížení skóre. Proto musí být účinkující přesní, zvládnout daný prvek a udržet si soustředění po celou dobu sestavy. Kromě toho mohou skóre ovlivnit i okolnosti pádu jako technické nezvládnutí prvku, extrémní technická obtížnost, špatné podmínky prostředí. V případě ztráty náčiní jej mohou ostatní soutěžící ve spolupráci pomoci zvednout. Musí však být členy skupiny, která právě provádí svou soutěžní sestavu. Pokud se náčiní nenajde, musí být zanecháno na soutěžní ploše (ČFMS, 2023b).

Stupně práce s náčiním

V rámci této kategorie se hodnotí 5 stupňů práce s náčiním:

- Stupeň 1 - veškeré manipulace s náčiním bez rotace.
- Stupeň 2 - horizontální rotace, vertikální rotace s jednou rukou, všechny variace těchto rotací, v rozdílných směrech, v pravé či levé ruce.
- Stupeň 3 - jednoduché rotace jako loop, rotace na dlani a další.

- Stupeň 4 - točení mezi prsty, jedna rotace náčiní okolo jakékoliv části těla, jednoduché kombinace rollsů, figury nízkých výhozů náčiní se složitým výhozem.
- Stupeň 5 - výhozy s pohybem, vysoké výhozy (nad 2 m) se složitým vyhozením či úchytem (ČFMS, 2023b).

Ovšem v pravidlech CMA se zakazuje použití prvků 4. a 5. stupně, a to s penalizací 0,4b. Pravidla CMA mají odlišný přístup, kdy práci s náčiním hodnotí bonifikací v následující stupnici.

- Nízké hodnocení: 7- 8,5 b;
- Průměrné hodnocení: 8,5- 9,5 b;
- Vysoké hodnocení: 9,5- 10 b.

Hodnotí se pestrý výběr všech prvků z 1-2. stupně, dokonalé provedení a synchronizace (CMA, 2023). Více tedy záleží na správnosti provedení snadnějších úkonů než na originálním a kreativním zařazení složitější práce s náčiním.

3.6.4. Technické penalizace

Technické penalizace jsou poslední součástí hodnotících kritérií a zahrnují následující oblasti:

- Nedodržení času a nedokončení sestavy;
- Pády;
- Hudba;
- Průběh soutěže;
- Kostýmy (ČFMS, 2023b).

Jedním z nejdůležitějších pravidel je zajistit, aby sestava byla dokončena ve stanoveném čase, a aby všechny části sestavy byly provedeny podle plánu. Pokud soutěžící opustí pódium před dokončením sestavy, bude mít za následek diskvalifikaci.

Za každou vteřinu nad maximální časový limit se strhává 0,05 bodu.

Také každý pád bude mít za následek ztrátu bodů, přičemž každý jednotlivý pád bude penalizován 0,05 bodu. Navíc nezvednutí vybavení před koncem sestavy, s výjimkou situací, kdy spadlo před koncem sestavy, bude rovněž považováno za pád a bude mít za následek odečtení 0,3 bodu. Jakákoli část kostýmu, která během sestavy spadne, včetně bot nebo doplňků, jako jsou klobouky nebo rukavice, bude mít za následek odečtení 0,2 bodu. Navíc ponechání vybavení na podlaze po dobu delší než dva takty 4/4 hudby bude mít za následek srážku 0,5 bodu.

Hudba musí být řádně připravená a vhodná pro danou soutěž a věkovou kategorii. Jakékoli technické potíže nebo nepřesnosti v přepisu hudby mohou značně znehodnotit celkové vystoupení a je třeba se jim za každou cenu vyhnout. Kromě toho je třeba se vyvarovat jakýchkoli cizích zvuků, například náhlého pípání, během začátku hudební skladby, protože mohou narušit plynulost a zkazit vystoupení.

Dále je přísně zakázáno používat nepovolené vybavení, které nebylo schváleno pravidly soutěže. Stejně tak není dovoleno používat neschválenou hudbu nebo pěvecké výkony, zejména ty, které nejsou v souladu s pokyny pro danou úroveň soutěže. Penalizuje se zbytečná komunikace mezi účastníky, včetně hlasitého počítání nebo používání píšťalky

Soutěžící nesmí vstupovat do prostoru pódia před oznámením hlasatele a musí dodržovat označení soutěžního prostoru, protože překročení může narušit průběh sestavy. Je nezbytné, aby závodníci dodržovali vlastnosti vybavení, jako je velikost praporků a palcátů. Kromě toho musí být obuv ve výšce holení a musí mít plnou podrážku, aby se předešlo nehodám během výkonu.

Účastníci musí také své kostýmy zakončit lodičkou nebo její imitací a vyvarovat se sykových nebo gelových třpytek. Technické penalizace jsou v ČFMS poměrně přesně stanovené a za každou kategorii se sráží konkrétní počet bodů (ČFMS, 2023). Rozpis těchto penalizací je uvedený v Příloze č. 1. Nicméně pravidla CMA stanovují penalizace v porovnání s Přílohou č. 1 jednodušeji. Provádějí se následující penalizace:

- Chybějící část povinného kostýmu -0,3 bodu;
- Neodlišení kapitánky -0,3 bodu;
- Chybějící kozačky u juniorek, seniorek -0,3 bodu;
- Chybějící kapitánka -2,0 body;
- Chybějící povinný prvek -0,4 bodu;
- Nevhodný styl hudby -0,5 bodu;
- Zakázané prvky s pompomy, gymnastické a akrobatické prvky, zvedačka -0,4 bodu za každý prvek (CMA, 2023).

Další body se srážejí za přešlapy, čas a pád náčiní. Principy jsou podobné, nicméně méně propracované. Navíc jsou uvedeny zakázané prvky, což se pravidel ČFMS naopak netýká. Ta akrobatické prvky hodnotí pozitivně, a to v kontextu kvality, bezpečnosti provedení a možností mažorettek. CMA naopak tyto prvky zakazuje a zaměřuje se na preciznost a kvalitativní provedení jednodušších prvků.

Závěr

Bakalářská práce se zaměřovala na téma mažoretkového sportu. Použitou metodou bylo studium odborné literatury neboli rešerše či obsahová analýza. Dále byly využity základní odborné metody jako analýza, dedukce a komparace. Cílem práce bylo analyzovat pravidla České federace mažoretkového sportu, uvést změny pro rok 2023 a upozornit na odlišnosti od pravidel jiných mažoretkových asociací. Dílčím cílem bylo zjistit historii a charakterizovat specifikace organizace mažoretkového sportu. Historie nemá jednotný původ, existují různé teorie.

Předkládaná bakalářská práce je rešeršního charakteru. Teoretická východiska byla zpracována s využitím odborné literatury a webových zdrojů oficiálních mažoretkových asociací. Nalezení odborných zdrojů o mažoretkovém sportu je poměrně složité, především je k dispozici malé množství relevantních odborných zdrojů v češtině. Využity jsou proto zdroje tuzemské i zahraniční.

Praktická část je realizována analýzou a komparací pravidel mažoretkového sportu. Vybrána byla česká pravidla mažoretkových asociací ČFMS a CMA, které jsou odbornou evropských asociací IFMS a EMA. Při zpracování je dodržena struktura pravidel ČFMS, které jsou analyzovány a porovnány. Závěrečná kapitola uvádí komparaci vycházející ze změn pravidel ČFMS mezi lety 2022-2023.

Jako výchozí pravidla jsou zvolena pravidla ČFMS, české obdoby evropské asociace IFMS. Důvodem je jejich provedení, které zahrnuje jednotný rozpis pravidel pro všechny kategorie s případnými obměnami. Další pravidla využitá pro porovnání, např. CMA, mají příliš složitý rozpis pravidel pro jednotlivé kategorie zvlášť, informace se napříč dokumentem opakují a pravidla jsou jako celek zdlouhavá a nepřehledná. Nicméně toto podání může být přínosné pro mažoretky, které soutěží vždy pouze v jediné kategorii. V opačném případě mohou být až matoucí. Použití pravidel CMA jako výchozích pro hodnocení a analýzu by mohlo způsobit nedodržení vhodného rozsahu bakalářské práce, rozbor by byl příliš dlouhý. Naproti tomu pravidla ČFMS mají optimální délku a strukturu pro výchozí analýzu, další pravidla byla prostudována a případné odlišnosti jsou v bakalářské práci uvedeny. Při porovnání bylo zjištěno, že přestože jsou pravidla CMA obsáhlejší, obsahují méně upřesnění a specifikací, zejména

z hlediska kritérií hodnocení.

Bakalářská práce je strukturována do čtyř hlavních kapitol. První kapitola prezentuje metodický postup při studiu odborné literatury. Druhá kapitola poskytuje ucelený přehled o historii mažoretkového sportu a to jak ve světovém měřítku, tak i lokálně v České republice. Zabývá se vývojem mažoretkového sportu a jeho vznikem jako soutěžní aktivity.

Třetí kapitola se zaměřuje na organizaci mažoretkového sportu. V této kapitole jsou nastíněny disciplíny s využitím různých typů mažoretkového náčiní jako hůlky, vlajky, pom-pom a další. Popisuje také asociace mažoretkového sportu a etický kodex, kterým se tento sport v České republice řídí. Dále osvětluje specifika práce s různými věkovými kategoriemi mažoretek, od „minikadetek“ až po „seniorky.“ Pro podání ucelené představy o sportu je potřeba charakterizovat, že se jedná o práci s dětmi a dospívajícími na mimoškolních volnočasových aktivitách.

Čtvrtá kapitola bakalářské práce analyzuje a porovnává pravidla mažoretkových soutěží. Pro výchozí analýzu byla použita pravidla ČFMS, případné odklony jiných pravidel jsou zdůrazněny a okomentovány. Zaměřuje se na věkové kategorie, účastníky soutěží, pochodové sestavy a defilé, systém hodnocení a bodování a také na hodnotící kategorie a tresty. Poslední část upozorňuje na změny pravidel ČFMS pro rok 2023, tedy je porovnává s předchozí verzí.

Práce přináší následující výsledky. Mažoretkový sport je typický týmovou prací a synchronizací. Disciplíny zahrnují vystoupení s mažoretkovou hůlkou, ale i třásněmi, vlajkou, palicí, bubnem nebo kombinací různých náčiní. Existuje řada světových a evropských asociací jako NBTA (National baton twirling association) či IFMS (International Federation Majorettes Sport), ale také jejich české obdoby jako ČFMS (Česká federace mažoretkového sportu) a CMA (Česká mažoretková asociace). Sport se podřizuje etickému kodexu, který požaduje především rovný přístup a spravedlivost vůči soutěžícím.

Jednotlivé věkové kategorie jsou specifické, lektorky pracují s dětmi předškolního až adolescentního věku. Zde je nutné přistupovat adekvátně k jednotlivým

věkovým skupinám, což se v pravidlech sportu odráží v zákazu využívání nevhodného náčiní, které je pro nízké věkové kategorie předškoláků nebo dětí mladšího školního věku nevhodné, např. palice (MACE) a vlajka (FLAG).

Z porovnání pravidel vychází, že se ČFMS více soustředí na akrobatické a gymnastické prvky, složitost provedení v kontextu vhodnosti zvolených pohybů, které mohou být složitější a náročnější. Naproti tomu CMA použití složitých triků při práci s náčiním přímo zakazuje a soustředí se na preciznost a přesnost provedení snadnější práce s mažoretkovým nářadím.

ČFMS pravidelně aktualizuje a rozšiřuje pravidla mažoretkového sportu, v roce 2023 se změny týkají zejména rozšíření hodnocení pohybových technik jako skoky, obraty, otočky či prvky rovnováhy. Upřesnění pravidel stanovuje podmínky pro bezpečnější výkon tohoto sportu, který pozitivně hodnotí zejména provedení adekvátních pohybových prvků s ohledem na věk a fyzické možnosti mažoretky.

Použité zdroje

Odborné monografie

DAVIS, Roberta. *Cheerleading and Baton Twirling*. New York : Grosset & Dunlap, 1972.

JELÍNEK, Jaroslav a Kateřina JELÍNKOVÁ. *Lexikon mažoretky*. Praha: Toužimský & Moravec, 2014. ISBN 978-80-7264-149-9.

NOVOTNÁ, Viléma. *Programy gymnastiky a tance*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4599-5.

PERIČ, Tomáš. *Sportovní příprava dětí*. Nové, aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2012. Děti a sport. ISBN 978-80-247-4218-2.

TARABELLA, Leslie Anne. *The majorettes are back in town!: And other things to love about the South*. Metairie, LA : River Road Press, 2017. ISBN 978-1941879160

TEPLÝ, Zdeněk a Čeněk ADAMEC. *Tělesná výchova, sport a pohybová rekreace v životě občanů ČSR: (závěrečná zpráva o řešení výzkumného úkolu ...)*. Praha: Ústav pro výzkum kultury, 1978.

PACHER, Petr. *Vývojová psychologie*. Praha: University of Applied Management, 2017. ISBN 978-80-88186-16-8.

ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem: vývojová psychologie*. 4., doplněné vydání. Praha: Portál, 2021. ISBN 978-80-262-1783-1.

VÁGNEROVÁ, Marie a Lidka LISÁ. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2021. ISBN 978-80-246-4961-0.

Internetové citace

CMA. *Pravidla mažoretkového sportu asociace CMA* [online] 2023 [cit. 15.3.2023] Dostupné z: https://www.c-m-a.cz/_files/ugd/fd4503_64bf09b884ac42a69ef1a5fb1d9c

9926.pdf

ČFMS. *Pravidla mažoretkového sportu asociace ČFMS* [online] 2023b [cit. 15.3.2023]
Dostupné z: <http://ifms-majorettes.com/rulebook/>

ČFMS. *České federace mažoretkového sportu – základní informace* [online] 2013 [cit. 15.3.2023]
Dostupné z: <https://ifms-majorettes.com/ifms/about-ifms/>

ČFMS. *Síň slávy – Jiří Necid* [online] 2020 [cit. 15.3.2023] Dostupné z: <https://majoretsport.cz/sin-slavy-jiri-necid/>

ČFMS. *Úvod do pravidel mažoretkového sportu* [online] 2023a [cit. 15.3.2023]
Dostupné z: <https://majoretsport.cz/mcr/mcr-pravidla/>

ČFMS. *Etický kodex mažoretkového sportu* [online] 2017 [cit. 15.3.2023] Dostupné z: <https://majoretsport.cz/wp-content/uploads/2021/11/Etický-kodex.pdf>

EMA. *Vstupní informace o asociaci* [online] 2017 [cit. 15.3.2023] Dostupné z: <https://emauropeanmajoret.wixsite.com/mysite/about-us>

EMA. *Úvodní stránka asociace* [online] 2020 [cit. 15.3.2023] Dostupné z: <https://emauropeanmajoret.wixsite.com/mysite>

SMTČR. *Svaz mažoretkového sportu České republiky* [online] 2018 [cit. 15.3.2023]
Dostupné z: <http://www.nbta.cz/>

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Rozpis penalizací v pravidlech ČFMS.....	50
Příloha č. 2 – Souhrn změn v pravidlech ČFMS (2023)	52

Příloha č. 1 – Rozpis penalizací v pravidlech ČFMS

International NGOs

5.4 CHARAKTERISTIKA KRITÉRIÍ V OBLASTI D - TECHNICKÉ PENALIZACE

Penalizuje se

a) Nedodržení času

- Za každou vteřinu nad či pod limit srážka **0,05 bodu**
 - Limit u defilé: 2:30 – 3:00 min
 - Limit u pódiové sestavy skupin 2:30 – 3:00 min (u show 2:30 - 4:00 min)
 - Limit u pódiové sestavy malých formací 1:15 – 1:30 min
- Nedokončení sestavy (předčasný odchod z podia) se hodnotí jako neprovedená sestava – diskvalifikace

b) Pády

- každý jednotlivý pád náčiní 0,05
- nezvednutí náčiní do konce sestavy, pokud nejde o pád před koncem sestavy 0,3
- pád soutěžící 0,3
- pád části kostýmu (lodička, apod.) 0,2
- odložené náčiní (více jak 2 takty 4/4) 0,5

Nepenalizuje se:

- ztracené náčiní opustí soutěžní prostor
- přešlap trasy defilé při zvedání náčiní
- přešlap plochy pódia při zvedání náčiní
- podání náčiní jinou soutěžící nebo nesoutěžící osobou

c) Hudba:

- nepřipravenost hudby, technicky nekvalitní přepis hudby 0,1
- zvukový signál (pípnutí) na začátku hudby 0,1
- nepovolený nosič hudby 0,5
- nepovolená zpívaná písnička u KLASIK 0,5

d) komunikace

- nepovolená komunikace soutěžících 0,5
 - píšťalka, hlasité počítání, apod.
- nepovolená komunikace vedoucích (pokyny soutěžícím) 0,5

e) průběh soutěže

- nepřipravenost k soutěži po ohlášení hlasatelem 0,1
- předčasný nástup na plochu pódia před ohlášením 0,2
- odchod ze soutěžní plochy s hudbou 0,2
- překročení vyznačení soutěžní plochy 0,1
- neprojení všech soutěžících cílem defilé 0,5
- otočka defilé není provedena u příčné čáry (start, cíl) 0,2
- v zakončení není provedená „stop figura“ 0,2
- úmyslné porušení pravidel (srážky se sčítají za každé porušení) 0,5
- chybí název sestavy u SHOW 0,5
- přerušování sestavy soutěžícími 0,5
- chybějící povinný prvek 0,5
- chybějící sekvence pochodového kroku (BAT, MACE, FLAG) 0,5
- Flag, MACE – nedodržení vlastností náčiní (např. velikost) 0,5

f) kostýmy

- nedodržena výše podpatků 0,5
- předvedení sestavy bez obutí (bez celé podrážky) 0,5
- aplikované sypké nebo gelové třpytky 0,5
- nevhodný kostým (dle kapitoly 8) 0,3

International NGOs

- za každé porušení – srážky se sčítají
- obuv není s vysokou holní (SEN BAT, MACE, FLAG) 0,3
- chybějící zakončení kostýmu lodičkou nebo její imitací 0,3

Příloha č. 2 – Souhrn změn v pravidlech ČFMS (2023)

Změna k 2023	Podrobnosti
Rozlišení kategorií POM-POMS	Seniorky mladší (15-18 let) , seniorky starší (19 a více let).
KLASIK a DRUMS	Jsou samostatné disciplíny
Nové podmínky pro zpracování choreografie	Přesnost a vyrovnanost tvarů a změn se hodnotí přísněji v rámci velké bonifikace (0,3b)
Podpora bezpečnosti	U gymnastických prvků se hodnotí vhodnost vzhledem k fyziologii
Nové specifikace sekcí	Sekce obraty, otočky, rovnováha, flexibilita a skoky.
Rovnováha	Prvky rovnováhy na špičce (relevé) jsou hodnoceny jako obtížnější než na celé noze
Podpora bezpečnosti	Skoky musí být prováděny z dostatečné výšky, hodnotí se výška pro účely provedeného skoku
Definována pestrost použití různých gymnastických prvků	Seznam úrovní 1 – 5
Nedostatečná výška skoku	Hodnoceno jako malá chyba (0,1 b)
POM-POM	Hodnotí se výběr a pestrost prvků
Jistota provedení	Spadá zde použití pravé/levé ruky
Nové hodnocení	Bezchybné provedení náročného výhozu,
Miniformace	Nesprávné provedení se hodnotí srážkou bodů také na úrovni podskupiny

Zdroj: vlastní zpracování podle ČFMS (2023a)